



URZĄD MARSZAŁKOWSKI  
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO  
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

# INDEKS ZAGROŻENIA UBÓSTWEM W WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM ZA 2020 ROK



Kielce 2021 r.



## Spis treści

Wstęp.....	4
1. Ubóstwo w województwie świętokrzyskim na tle innych regionów .....	5
1.1. Ubóstwo w Polsce .....	7
1.2. Regionalne zróżnicowanie zasięgu ubóstwa .....	13
2. Wewnątrzregionalne zróżnicowanie zagrożenia ubóstwem w województwie świętokrzyskim.....	17
2.1. Metodologia.....	17
2.2. Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej.....	19
2.2.1. Powiat buski .....	21
2.2.2. Powiat jędrzejowski .....	21
2.2.3. Powiat kazimierski .....	22
2.2.4. Powiat kielecki .....	22
2.2.5. Powiat konecki .....	23
2.2.6. Miasto Kielce .....	23
2.2.7. Powiat opatowski .....	23
2.2.8. Powiat ostrowiecki .....	24
2.2.9. Powiat pińczowski.....	24
2.2.10. Powiat sandomierski .....	25
2.2.11. Powiat skarżyski.....	25
2.2.12. Powiat starachowicki.....	25
2.2.13. Powiat staszowski .....	26
2.2.14. Powiat włoszczowski .....	26
2.3. Wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy społecznej.....	27
2.4. Odsetek osób długotrwale bezrobotnych.....	32
2.5. Bezrobocie .....	34
2.6. Rodziny wielodzietne korzystające z pomocy społecznej.....	37
2.7. Rodziny niepełne korzystające z pomocy społecznej.....	40
2.8. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto.....	42
2.9. Dochody budżetów gmin w przeliczeniu na jednego mieszkańca .....	45
3. Indeks zagrożenia ubóstwem .....	47
4. Podsumowanie i wnioski .....	50
Spis map, tabel i wykresów .....	53
Aneks.....	55

## Wstęp

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego corocznie dokonuje wewnątrzregionalnej analizy zasięgu ubóstwa w województwie świętokrzyskim, realizując tym samym ustawowe zadanie samorządu województwa, wynikające z ustawy o pomocy społecznej tj. rozpoznawanie przyczyn ubóstwa, diagnozowanie oraz monitorowanie wybranych problemów społecznych w województwie.

W celu określenia wewnątrzregionalnego zróżnicowania skali ubóstwa w regionie za 2020 rok, opracowany został Indeks, w skład którego weszło 8 zmiennych:

- wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej (świadczeń pieniężnych),
- wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy społecznej,
- odsetek osób długotrwale bezrobotnych w łącznej liczbie bezrobotnych,
- stopa bezrobocia,
- odsetek rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy społecznej w łącznej liczbie rodzin objętych pomocą społeczną,
- odsetek rodzin niepełnych korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie rodzin objętych pomocą społeczną,
- przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto,
- dochody budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca.

Diagnoza ubóstwa w regionie wpisuje się w realizację zadań wynikających z „Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021–2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030” oraz Strategii Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2030 roku.

# 1. Ubóstwo w województwie świętokrzyskim na tle innych regionów

## Granice ubóstwa i ich definicje

Ubóstwo definiuje się jako stan niedostatku wynikający z niewystarczających dochodów. Definicje różnią się zależnie od tego, jaki dochód przyjmowany jest za granicę ubóstwa. O biedzie w sensie absolutnym mówimy w przypadku kiedy uzyskiwane dochody umożliwiają tylko zaspokojenie niezbędnych potrzeb biologicznych, pozwalających tylko na utrzymanie przy życiu. Istnieje także ustawowa granica ubóstwa, ustalona przez wysokość dochodu upoważniającego osoby i rodziny do ubiegania się o pomoc społeczną. Ubóstwo może być pojmowane w sposób względny, w takim przypadku linią ubóstwa jest dochód relatywizowany do standardu materialnego danego społeczeństwa.

## Ubóstwo skrajne (absolutne)

Odsetek osób w gospodarstwach domowych, w których poziom wydatków był niższy niż granica ubóstwa skrajnego (minimum egzystencji) wyznacza poziom zaspokojenia potrzeb, poniżej którego następuje biologiczne zagrożenie życia oraz rozwoju psychofizycznego człowieka. Punktem wyjścia ustalenia granic ubóstwa skrajnego jest poziom minimum egzystencji, obliczony przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych. Wskaźnik jest obliczany na podstawie badania budżetów gospodarstw domowych<sup>1</sup>.

Na podstawie danych średniorocznych udostępnionych przez GUS w gospodarstwie jednoosobowym w 2020 roku, dla osoby w wieku produkcyjnym minimum egzystencji oszacowano na poziomie 642 zł. W gospodarstwie trzyosobowym z jednym dzieckiem minimum egzystencji na rodzinę oszacowano na kwotę 1 591 zł (rodzina z dzieckiem młodszym w wieku 4–6 lat) oraz na kwotę 1 739 zł (gospodarstwo z dzieckiem starszym w wieku 13–15 lat). W przypadku rodziny czteroosobowej z dzieckiem młodszym i starszym koszt minimum egzystencji wyniósł 2 232 zł na rodzinę. Natomiast w gospodarstwie składającym się z pięciu osób (rodziców z trojgiem dzieci) minimum egzystencji na rodzinę wyniosło 2 872 zł<sup>2</sup>.

---

<sup>1</sup> Słownik stat.gov.pl.

<sup>2</sup> „Informacja o poziomie i strukturze minimum egzystencji w 2020 r.” Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, wartości granic zostały zaokrąglone do pełnych złotych.

Koszyk minimum socjalnego w 2020 roku dla osoby żyjącej w gospodarstwie emeryckim jednoosobowym wyniósł 610 zł, a koszt dla gospodarstwa emeryckiego dwuosobowego to 1 037 zł (518 zł na osobę)<sup>3</sup>.

### **Ubóstwo ustawowe**

Odsetek osób w gospodarstwach domowych, w których poziom wydatków był niższy niż tzw. ustawowa granica ubóstwa, tj. kwota, która zgodnie z obowiązującą ustawą o pomocy społecznej, uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z systemu pomocy społecznej<sup>4</sup>.

Dla osoby samotnie gospodarującej próg ubóstwa ustawowego od października 2018 roku wynosi 701 zł. Dla osoby w gospodarstwie wieloosobowym próg ubóstwa ustawowego wynosi 528 zł. W związku z powyższym dla gospodarstwa czteroosobowego próg ubóstwa regulowany ustawowo wynosi 2 112 zł na rodzinę<sup>5</sup>. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej progi te aktualizowane są co 3 lata.

### **Ubóstwo relatywne**

Definiowane jest jako odsetek osób w gospodarstwach domowych, w których poziom wydatków był niższy niż granica ubóstwa relatywnego przyjęta na poziomie 50% średnich miesięcznych wydatków ustalonych na poziomie wszystkich gospodarstw domowych<sup>6</sup>.

W oparciu o wyżej wskazaną definicję jako granicę ubóstwa relatywnego, przyjmuje się poziom wydatków gospodarstwa domowego niższy od połowy średnich wydatków w kraju. Ubóstwo relatywne jest związane z ogólną sytuacją ekonomiczną kraju. Może się zdarzyć, iż choć zasięg mierzonego w ten sposób ubóstwa zwiększy się np.: na skutek zwiększonego rozwarstwienia dochodów, to poziom życia, jaki kryje się pod tym pojęciem jednocześnie się polepszy.

W IV kwartale 2020 roku granica ubóstwa relatywnego wynosiła 799 zł dla gospodarstwa jednoosobowego oraz 2 157 zł na rodzinę dla gospodarstwa czteroosobowego (2 osoby dorosłe + 2 dzieci do lat 14).

---

<sup>3</sup> „Informacja o poziomie i strukturze minimum egzystencji w 2020 r.” Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, wartości granic zostały zaokrąglone do pełnych złotych.

<sup>4</sup> Słownik stat.gov.pl.

<sup>5</sup> Zasięg ubóstwa ekonomicznego w Polsce w 2020 r. (na podstawie wyników badania budżetów gospodarstw domowych). Źródło danych GUS.

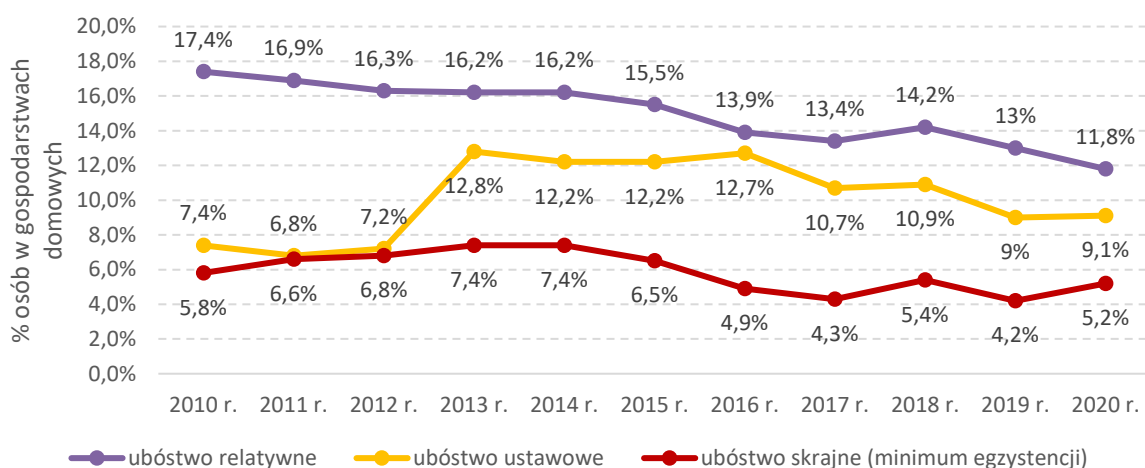
<sup>6</sup> Słownik stat.gov.pl.

## 1.1. Ubóstwo w Polsce

Główny Urząd Statystyczny corocznie oblicza i publikuje wskaźniki dotyczące zasięgu ubóstwa ekonomicznego w Polsce, opierając się na wynikach badań budżetów gospodarstw domowych. Prezentowane wskaźniki są danymi średniorocznymi. W obliczeniach uwzględnione zostały trzy różne progi (granice) ubóstwa: skrajnego, relatywnego oraz ustawowego.

### Zasięg ubóstwa według przyjętych granic

W latach 2015-2020 w przypadku wszystkich trzech branych pod uwagę wskaźników ubóstwa, wartość stóp ubóstwa w roku 2020 była niższa niż w 2015 roku. Przy czym w przypadku ubóstwa relatywnego można mówić o systematycznym spadku odsetka osób ubogich od 2018 roku, natomiast zmiany zasięgu ubóstwa skrajnego, a zwłaszcza ubóstwa ustawowego, nie były już tak jednoznacznie ukierunkowane i podlegały wahaniom.



Wykres 1. Zasięg ubóstwa w Polsce w latach 2010-2020 według przyjętych w danym roku trzech granic ubóstwa (w % osób w gospodarstwach domowych).

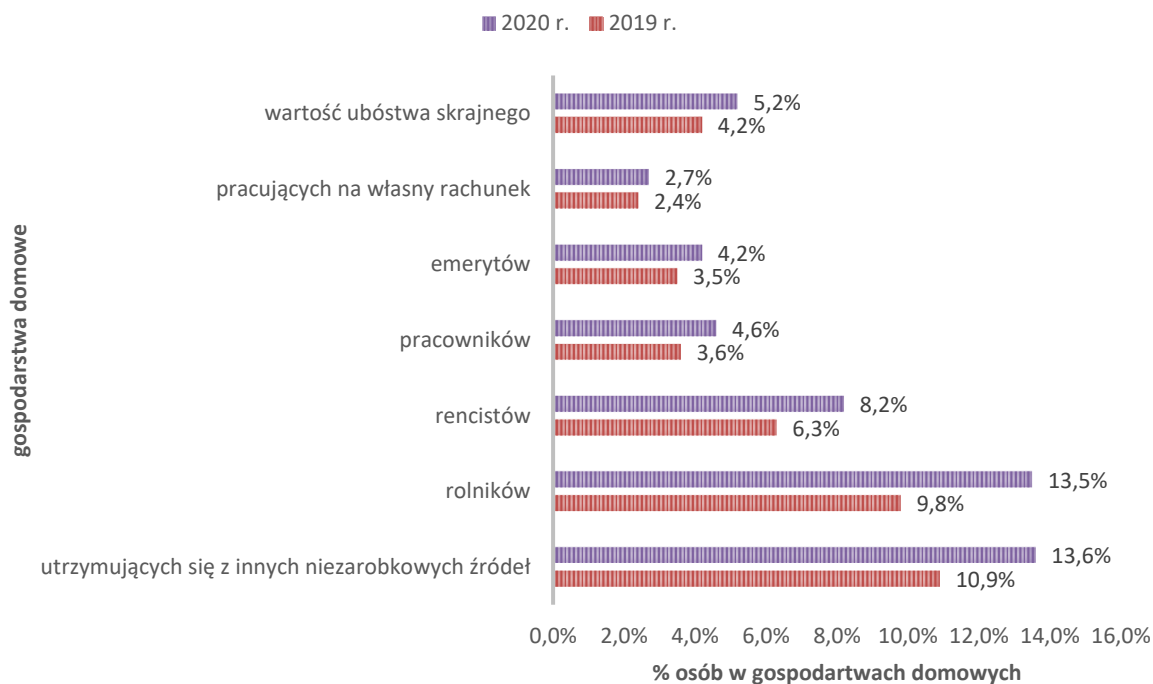
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zastosowanie relatywnej granicy ubóstwa na poziomie 50% kwoty, którą średnio w miesiącu wydają gospodarstwa domowe w Polsce umożliwia wyodrębnienie tych gospodarstw i osób, których poziom konsumpcji znacząco odbiega od poziomu przeciętnego. Według tego kryterium w 2020 r. stopa ubóstwa relatywnego wyniosła 11,8%, czyli o ponad 1 p.p. mniej niż w roku poprzednim (13%).

Uwzględnienie tzw. granicy ustawowej wskazuje na grupę osób, które zgodnie z obowiązującymi przepisami są potencjalnie uprawnione do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z pomocy społecznej. W 2020 r. zasięg ubóstwa ustawowego wyniósł 9,1%. Kształtował się więc na prawie takim samym poziomie jak w 2019 r. (9,0%).

Kategoria minimum egzystencji (ubóstwo skrajne) wyznacza bardzo niski poziom zaspokojenia potrzeb. Konsumpcja poniżej tego poziomu utrudnia przeżycie i stanowi zagrożenie dla psychofizycznego rozwoju człowieka. W 2020 r. stopa ubóstwa skrajnego wyniosła 5,2%, to jest o 1 p.p. więcej niż w 2019 r.

### Zasięg ubóstwa skrajnego wg grup społeczno-ekonomicznych



Wykres 2. Zasięg ubóstwa skrajnego w 2019 i 2020 roku wg grup społeczno-ekonomicznych w kraju.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zasięg ubóstwa skrajnego wyraźnie różni się w zależności od grupy społeczno-ekonomicznej określanej na podstawie przeważającego źródła utrzymania gospodarstwa domowego. W 2020 r. szczególnie narażone na ubóstwo skrajne były gospodarstwa domowe rolników oraz gospodarstwa utrzymujące się głównie z tzw. niezarobkowych źródeł (w obu grupach – prawie 14% osób z tych gospodarstw). Wyższy od przeciętnego poziom ubóstwa skrajnego wystąpił także w gospodarstwach domowych rencistów (ok. 8,2%).

W 2020 r. najniższe stopy ubóstwa skrajnego ze względu na główne źródło utrzymania odnotowano wśród gospodarstw domowych utrzymujących się z pracy na własny rachunek (ok. 2,7%).

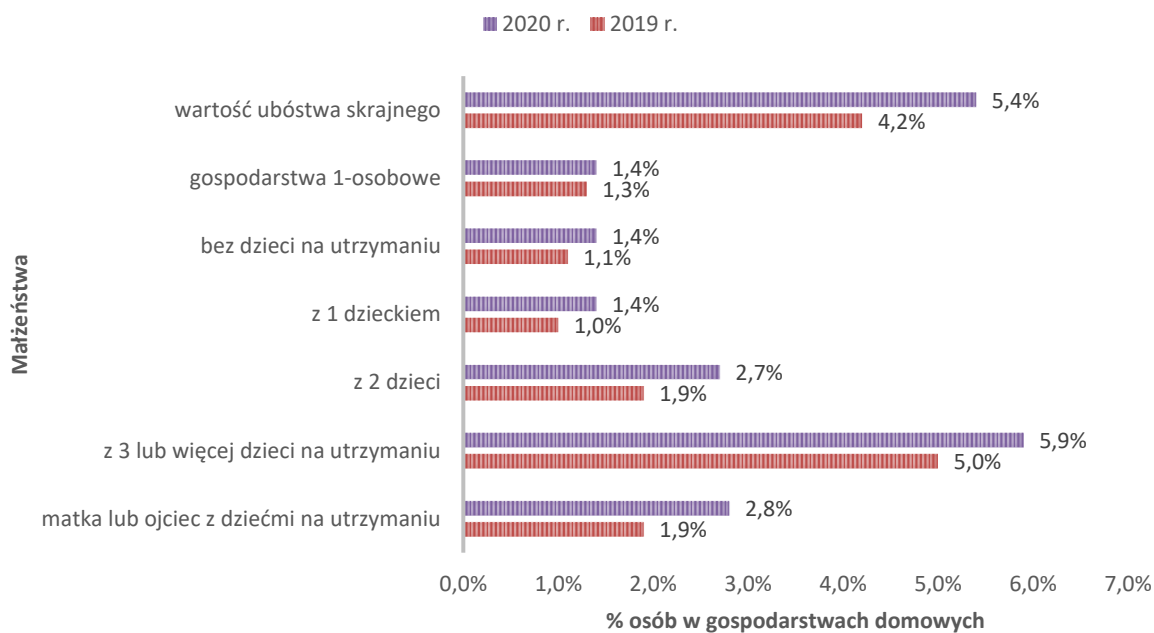


**Tabela 1. Zasięg ubóstwa skrajnego w kraju według grup społeczno-ekonomicznych gospodarstw domowych w latach 2016–2020.**

grupy społeczno-ekonomiczne gospodarstw domowych	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
pracujący na własny rachunek	2,2%	2,6%	3,4%	2,4%	2,7%
emeryci	3,9%	4,4%	4,6%	3,5%	4,2%
pracownicy	3,9%	3,3%	4,7%	3,6%	4,6%
renciści	8,5%	7,3%	8,4%	6,3%	8,2%
rolnicy	11%	9,7%	11%	9,8%	13,5%
utrzymujący się z innych niezarobkowych źródeł	15,9%	10,4%	14,1%	10,9%	13,6%
<b>wartość ubóstwa skrajnego</b>	<b>4,9%</b>	<b>4,3%</b>	<b>5,4%</b>	<b>4,2%</b>	<b>5,2%</b>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

### Zasięg ubóstwa skrajnego wg typów gospodarstw domowych



**Wykres 3. Zasięg ubóstwa skrajnego w 2019 i 2020 roku wg typów gospodarstw domowych.**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Niskim poziomem ubóstwa skrajnego (ponad 1,4% osób ubogich) charakteryzowały się gospodarstwa 1-osobowe, małżeństwa bez dzieci lub z 1 dzieckiem na utrzymaniu<sup>7</sup>. Następnie małżeństwa z 2 dziećmi na utrzymaniu (2,7% osób ubogich) i gospodarstwa domowe z matką lub ojcem z dziećmi na utrzymaniu (2,8% osób ubogich) – w obu przypadkach w 2020 r. nastąpił blisko 1 p.p. wzrost zasięgu ubóstwa w tych grupach w odniesieniu do 2019 r.

<sup>7</sup> Dziecko na utrzymaniu to osoba w wieku 0-14 lat będąca w składzie gospodarstwa domowego lub osoba w wieku 15-25 lat, o ile nie posiada własnego źródła utrzymania i nie pozostaje w związku małżeńskim lub związku nieformalnym. W grupie małżeństw uwzględnione zostały także związki nieformalne.

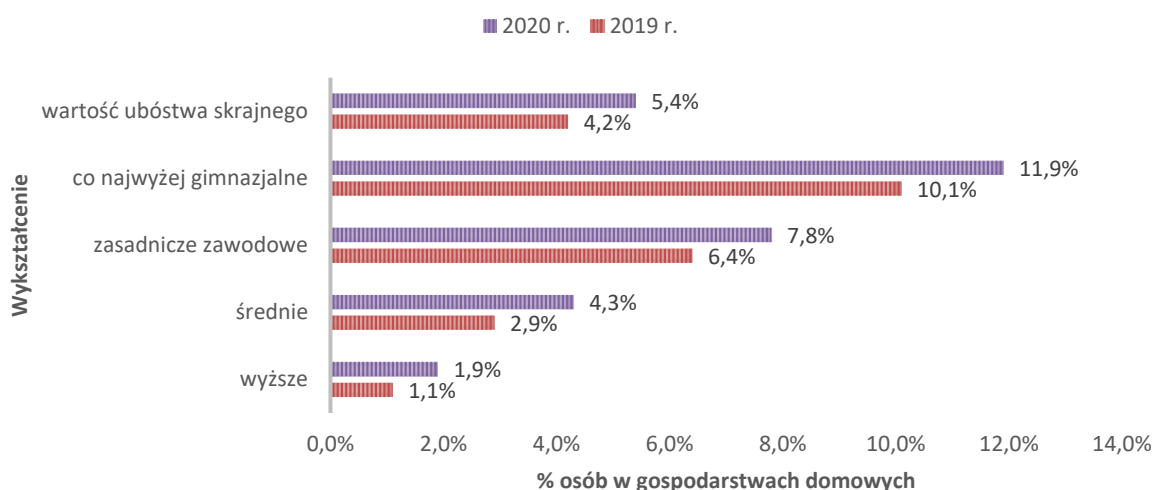
Wyższy od przeciętnego poziom ubóstwa skrajnego w 2020 r. wystąpił wśród małżeństw z 3 lub więcej dzieci na utrzymaniu, odsetek osób ubogich w gospodarstwach domowych wyniósł 5,9% i był wyższy o 0,9 p.p. w stosunku do 2019 r.

Tabela 2. Zasięg ubóstwa skrajnego według typów gospodarstw domowych w latach 2016-2020.

typ gospodarstw domowych	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
1 osobowe	2%	2,1%	1,9%	1,3%	1,4%
<b>małżeństwa:</b>					
bez dzieci na utrzymaniu	1,8%	1,7%	1,8%	1,1%	1,4%
z 1 dzieckiem	1,7%	1,3%	1,9%	1%	1,4%
z 2 dzieci	2,7%	2,2%	2,5%	1,9%	2,7%
z 3 i więcej dzieci na utrzymaniu	7,5%	6,4%	7%	5%	5,9%
matka lub ojciec z dziećmi na utrzymaniu	5,6%	2,5%	2,9%	1,9%	2,8%
<b>wartość ubóstwa skrajnego</b>	<b>4,9%</b>	<b>4,3%</b>	<b>5,4%</b>	<b>4,2%</b>	<b>5,4%</b>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

### Zasięg ubóstwa skrajnego wg wykształcenia głowy gospodarstwa domowego



Wykres 4. Zasięg ubóstwa skrajnego w 2019 i 2020 r. wg wykształcenia głowy gospodarstwa domowego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Ubóstwem skrajnym dotknięte były przede wszystkim gospodarstwa domowe osób mających niski poziom wykształcenia. Stopa ubóstwa wśród gospodarstw, których głowa<sup>8</sup> posiadała wykształcenie co najwyżej gimnazjalne była ponad dwukrotnie wyższa niż przeciętnie i wyniosła ok. 11,9%. Wyższy od przeciętnej był również odsetek ubogich w przypadku gospodarstw osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym (ok. 7,8% osób).

<sup>8</sup> Głowa gospodarstwa domowego (określana w badaniu budżetów gospodarstw domowych jako osoba odniesienia) to osoba, która ukończyła 16 lat i osiąga stały w dłuższym okresie czasu, najwyższy dochód spośród wszystkich członków gospodarstwa domowego.

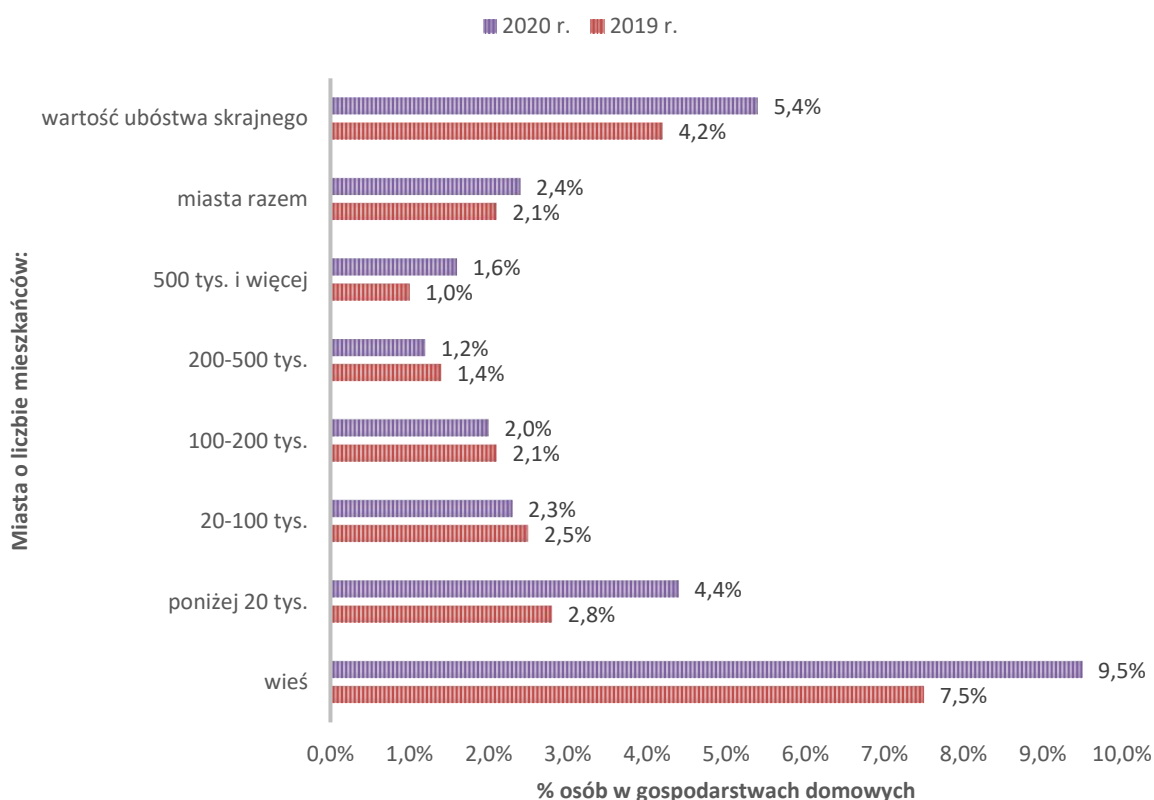
W najmniejszym stopniu ubóstwem skrajnym zagrożone były gospodarstwa, w których głowa gospodarstwa domowego posiada wykształcenie wyższe (1,9% osób ubogich), następnie osoby z wykształceniem średnim (4,3% osób ubogich).

Tabela 3. Zasięg ubóstwa skrajnego według typów gospodarstw domowych w latach 2016-2020.

grupy gospodarstw domowych wg poziomu wykształcenia	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
co najwyżej gimnazjalne	12,4%	10%	11,9%	10,1%	11,9%
zasadnicze zawodowe	7,3%	6,6%	8,4%	6,4%	7,8%
średnie	2,7%	2,8%	3,7%	2,9%	4,3%
wyższe	0,8%	0,8%	1,3%	1,1%	1,9%
<b>wartość ubóstwa skrajnego</b>	<b>4,9%</b>	<b>4,3%</b>	<b>5,4%</b>	<b>4,2%</b>	<b>5,4%</b>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

### Zasięg ubóstwa skrajnego wg miejsca zamieszkania



Wykres 5. Zasięg ubóstwa skrajnego w 2019 i 2020 r. wg miejsca zamieszkania.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wydatkami niższymi od granicy ubóstwa skrajnego częściej od mieszkańców miast odznaczeni się mieszkańcy wsi, gdzie stopa ubóstwa skrajnego osiągnęła w 2020 r. poziom 9,5%. Dla porównania w miastach ubóstwem skrajnym (według przyjętych kryteriów) dotkniętych było średnio 2,4% osób (w zależności od wielkości miast stopa ubóstwa wynosiła od ok. 1,2% do ok. 4,4%).

**Tabela 4. Zasięg ubóstwa skrajnego według typów gospodarstw domowych w latach 2016-2020.**

<b>grupy gospodarstw domowych wg miejscowości zamieszkania</b>	<b>2016 r.</b>	<b>2017 r.</b>	<b>2018 r.</b>	<b>2019 r.</b>	<b>2020 r.</b>
wieś	8%	7,3%	9,4%	7,5%	9,5%
poniżej 20 tys.	4%	4,1%	5,1%	2,8%	4,4%
20-100 tys.	3,9%	2,8%	3,1%	2,5%	2,3%
100-200 tys.	2,8%	1,8%	2,7%	2,1%	2,0%
200-500 tys.	1,9%	1,1%	1,2%	1,4%	1,2%
500 tys. i więcej	1,1%	1,5%	0,9%	1,0%	1,6%
miasta razem	2,9%	2,4%	2,8%	2,1%	2,4%
<b>wartość ubóstwa skrajnego</b>	<b>4,9%</b>	<b>4,3%</b>	<b>5,4%</b>	<b>4,2%</b>	<b>5,4%</b>

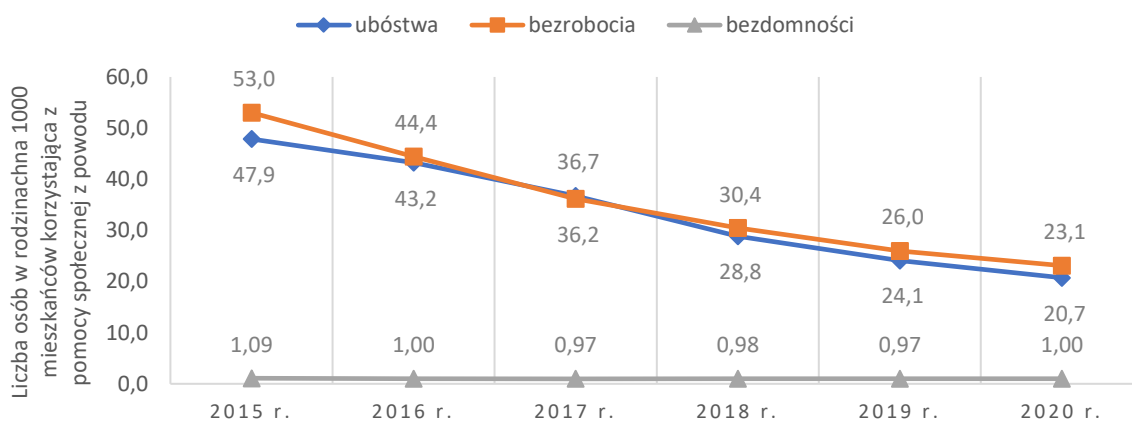
*Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.*

## 1.2. Regionalne zróżnicowanie zasięgu ubóstwa

Główny Urząd Statystyczny zrezygnował z udostępniania danych dotyczących zasięgu ubóstwa na poziomie województw za 2020 rok. W uzasadnieniu GUS wyjaśnia, iż wskaźniki zasięgu ubóstwa ekonomicznego obliczane są w oparciu o wyniki reprezentacyjnego ankietowego badania budżetów gospodarstw domowych. Rok 2020 upłynął pod znakiem pandemii Covid-19. Zrodziła ona określone trudności na każdym z etapów realizacji badania. Błędy losowe oraz te o nielosowym charakterze wpłynęły w sposób znaczący na jakość danych. Znajduje to odzwierciedlenie na ogół w jeszcze niższej w porównaniu z latami ubiegłymi precyzji wskaźników obrazujących poziom ubóstwa w podziale na województwa lub ich części (NUTS-2)<sup>9</sup>.

Na podstawie danych sprawozdań rocznych z udzielonych świadczeń pomocy społecznej (MRPiPS-03) opracowano i poddano analizie trzy wskaźniki, które silnie korelują z występowaniem zjawiska ubóstwa, tj. liczby osób w rodzinach na 1000 mieszkańców korzystających z pomocy społecznej z powodu:

- ubóstwa,
- bezdomności,
- bezrobocia.



Wykres 6. Zasięg ubóstwa w województwie świętokrzyskim wg powodów przyznania pomocy społecznej i wsparcia na 1000 mieszkańców w latach 2015–2020.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MRPiPS-03-R.

Na przestrzeni ostatnich pięciu lat znacząco zmniejszyły się wskaźniki liczby osób w rodzinach, które otrzymały pomoc i wsparcie z powodu ubóstwa i bezrobocia. W 2015 roku z powodu bezrobocia pomocą objęte zostały 53 osoby w rodzinach na 1000 mieszkańców, a w 2020 roku były to już 23 osoby (spadek o 30 osób mniej korzystających – 57%).

<sup>9</sup> Pismo GUS, Departament Edukacji i Komunikacji, Znak sprawy GUS-DK02.601.4187.2021 z dnia 11.10.2021 r.

Podobna sytuacja miała miejsce w przypadku osób w rodzinach korzystających z wsparcia z powodu ubóstwa. Na 1000 mieszkańców województwa świętokrzyskiego w 2015 roku z powodu ubóstwa wsparciem objętych zostało blisko 48 osób, w 2020 roku wsparciem w tym zakresie zostało objętych 20 osób w rodzinach (o 28 osób mniej – 58%).

W przypadku korzystających z pomocy społecznej z powodu bezdomności, wskaźnik na 1000 mieszkańców w regionie na przestrzeni ostatnich pięciu lat utrzymuje się na stałym poziomie 1,00, ulegając w poszczególnych latach niewielkim odchyleniom.

**Tabela 5. Liczba osób w rodzinach korzystająca z pomocy społecznej z powodu: ubóstwa, bezrobocia i bezdomności w województwie świętokrzyskim w latach 2015-2020.**

Wyszczególnienie	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
ubóstwa	60 175	54 180	45 839	35 804	29 759	25 402
bezrobocia	66 667	55 689	45 174	37 804	32 076	28 299
bezdomności	1 373	1 247	1 210	1 220	1 200	1 226

Źródło: Opracowanie na podstawie danych MRPiPS-03-R.

W powyższej tabeli 5 zawarto liczby bezwzględne osób w rodzinach korzystających z trzech badanych powodów.

**Tabela 6. Zasięg ubóstwa wg powodów przyznania pomocy i wsparcia na 1000 mieszkańców w 2020 r. – woj. świętokrzyskie na tle innych regionów.**

Wyszczególnienie	ubóstwo	bezrobocie	bezdomność
<b>Polska</b>	<b>21,2</b>	<b>17,5</b>	<b>0,99</b>
Dolnośląskie	16,4	12,9	1,00
Kujawsko – Pomorskie	37,1	32,3	1,04
Lubelskie	25,7	21,8	0,47
Lubuskie	27,1	20,1	1,19
Łódzkie	16,2	18,3	0,71
Małopolskie	18,9	12,0	0,73
Mazowieckie	18,1	13,4	0,92
Opolskie	16,9	17,0	1,21
Podkarpackie	23,5	25,4	0,48
Podlaskie	33,1	23,5	0,62
Pomorskie	24,2	14,5	1,43
Śląskie	13,6	11,2	1,28
<b>Świętokrzyskie</b>	<b>20,7</b>	<b>23,1</b>	<b>1,00</b>
Warmińsko – Mazurskie	38,3	39,3	1,13
Wielkopolskie	17,1	11,9	1,09
Zachodniopomorskie	24,2	21,2	1,53

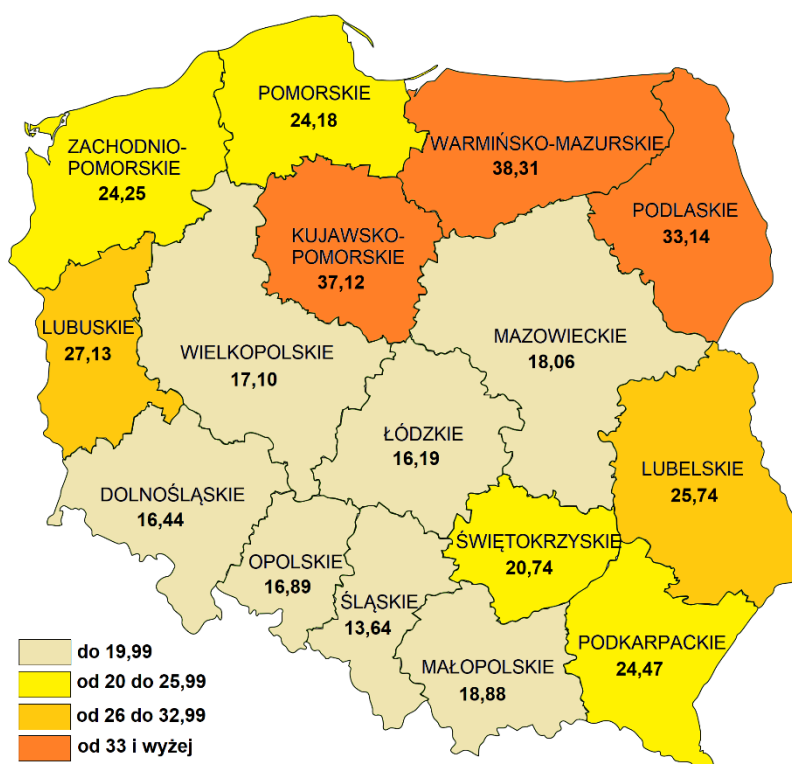
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wartość wskaźnika korzystających ze wsparcia z powodu ubóstwa dla mieszkańców województwa świętokrzyskiego w 2020 roku wyniosła 20,7. Województwo świętokrzyskie jest zaliczane do województw, w których wskaźnik jest niższy od średniej krajowej (21,2). Najwyższy wskaźnik odnotowano w województwach: warmińsko-mazurskim (38,3), kujawsko-pomorskim (37,1) i podlaskim (33,1).

W przypadku korzystania mieszkańców z pomocy społecznej z powodu bezrobocia województwo świętokrzyskie ze wskaźnikiem 23,1 jest wśród pięciu województw o najwyższym natężeniu tego zjawiska. Wyższe wartości odnotowano w województwach: podlaskim (23,5), podkarpackim (25,47), kujawsko-pomorskim (32,3), warmińsko-mazurskim (39,3).

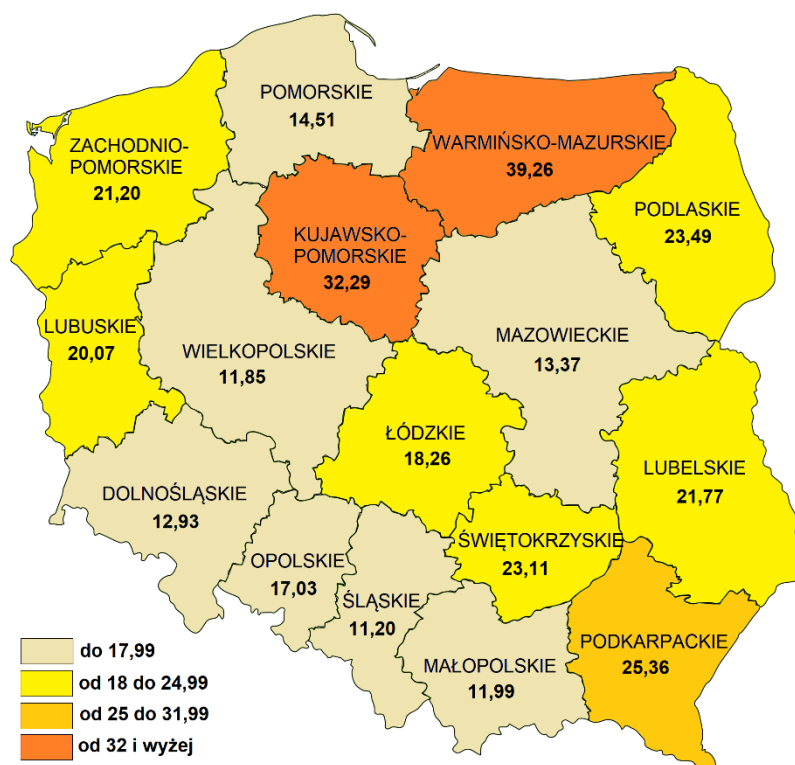
Z powodu bezdomności liczba osób w rodzinach objęta świadczeniami i pomocą na 1000 mieszkańców województwa świętokrzyskiego jest mniejsza niż w innych regionach kraju. Największy wskaźnik korzystających z pomocy z powodu bezdomności odnotowano w województwach: pomorskim (1,43) i zachodniopomorskim (1,43).

**Mapa 1.** Wskaźnik liczby osób w rodzinach korzystająca z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 1000 mieszkańców w 2020 r. według województw.



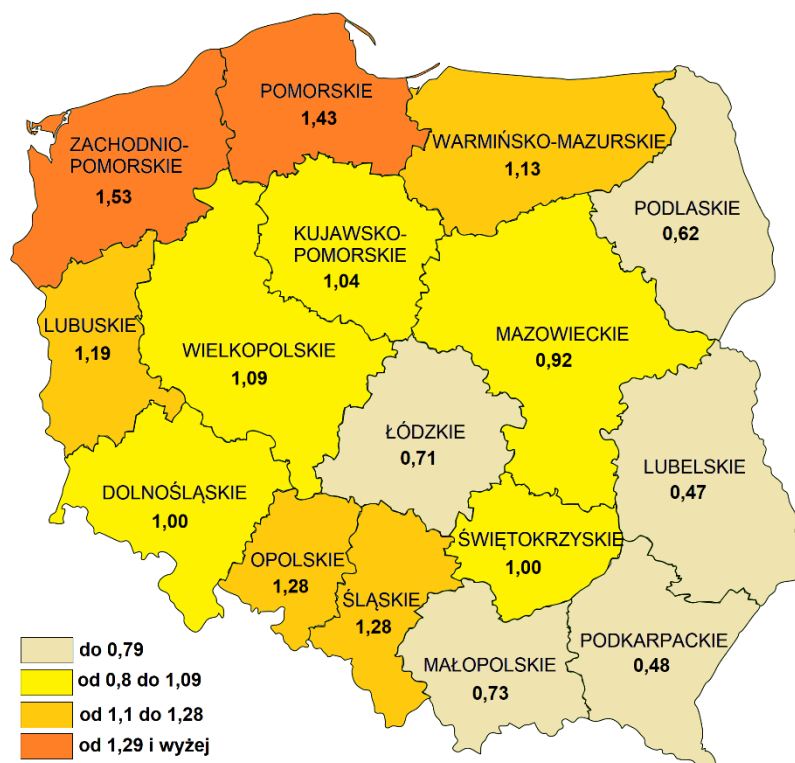
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

**Mapa 2.** Wskaźnik liczby osób w rodzinach korzystająca z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 1000 mieszkańców w 2020 r. według województw.



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

**Mapa 3.** Wskaźnik liczby osób w rodzinach korzystająca z pomocy społecznej z powodu bezdomności na 1000 mieszkańców w 2020 r. według województw.



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.



## 2. Wewnątrzregionalne zróżnicowanie zagrożenia ubóstwem w województwie świętokrzyskim

### 2.1. Metodologia

Analiza wewnątrzregionalnego zróżnicowania zagrożenia ubóstwem w województwie świętokrzyskim opracowana rokrocznie przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej zdefiniowana została w oparciu o szereg wskaźników dla zmiennych o charakterze społeczno-ekonomicznym. Na bazie wskaźników opracowany został Indeks zagrożenia ubóstwem. Indeks jest bardzo efektywnym narzędziem analizy danych, podczas gdy analiza pojedynczej informacji stanowi tylko bardzo ogólny wskaźnik danej zmiennej, to uwzględnienie kilku danych, sprowadzonych do jednego mianownika, jest źródłem znacznie dokładniejszych wskazań. Indeks zagrożenia ubóstwem pozwala podsumować wiele wskaźników w pojedynczym wyniku liczbowym. Wśród przyjętych zmiennych, na bazie których opracowany został Indeks tylko jedna bezpośrednio świadczy o ubóstwie (ustawowa granica ubóstwa), tj. wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej mierzony jako liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie pieniężne z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców. Pozostałe zmienne nie wskazują wprost o poziomie ubóstwa, ale są ważnymi determinantami sytuacji ekonomicznej i społecznej, na podstawie których można dokonywać oceny zagrożenia ubóstwem. Głównym założeniem podczas konstruowania narzędzia badania ubóstwa, było uzyskanie możliwości porównywania powiatów województwa świętokrzyskiego pod względem stopnia zagrożenia ubóstwem.

W celu zdiagnozowania wewnątrzregionalnego zasięgu ubóstwa w województwie świętokrzyskim uwzględniono monetarne oraz niemonetarne determinanty ubóstwa. Dla potrzeb opracowania Indeksu przy ustaleniu zmiennych diagnostycznych, wykorzystano dane statystyczne: Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Kielcach, Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej w systemie Centralnej Aplikacji Statystycznej (sprawozdania OZPS, MRPiPS-03-R), Głównego Urzędu Statystycznego.

W związku z powyższym przyjęto następujące zmienne:

- $X^1$  – wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej,
- $X^2$  – wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy społecznej,
- $X^3$  – odsetek osób długotrwale bezrobotnych,
- $X^4$  – stopa bezrobocia,

$X^5$  – odsetek rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy społecznej,

$X^6$  – odsetek rodzin niepełnych korzystających z pomocy społecznej,

$X^7$  – przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto,

$X^8$  – dochody budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca.

Powyższe zmienne diagnostyczne poddane zostały standaryzacji oraz normalizacji. Wartości rankingowe od 1 do 9 przypisane poszczególnym powiatom i miastu na prawach powiatu zostały ustalone na podstawie rozpiętości wartości zmiennych w danym roku.

Przyporządkowanie wartości rankingowych poszczególnych zmiennych, wchodzących w skład Indeksu (dla każdego roku odrębnie), następuje poprzez odjęcie od najwyższej wartości, którą osiągnęły poszczególne zmienne wartości najniższej. Następnie uzyskany wynik podzielony zostaje przez 9, co w konsekwencji pozwala na wyznaczenie rozpiętości skali. Utworzona skala przyporządkowuje wartości , gdzie wartość wskaźnika w przedziale rankingowym od 1 do 3 oznacza niskie wartości, od 4 do 6 średnie, natomiast od 7 do 9 wysokie.

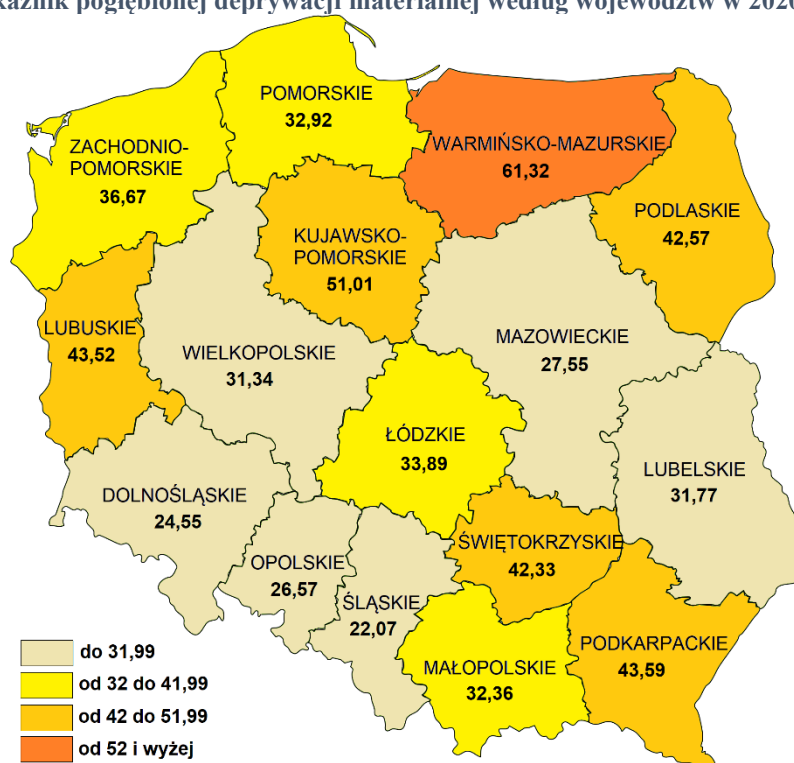
Należy zaznaczyć, iż trzem wskaźnikom tj.: odsetek osób długotrwale bezrobotnych, wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej, wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy społecznej – nadane zostały wyższe rangi, przyporządkowane im „wartości rankingowe” pomnożone zostaną przez wartość 1,2 uznając, iż mają one dominujące znaczenie w zakresie zagrożenia ubóstwem.

Utworzone „wartości rankingowe” z ośmiu badanych zmiennych, zostają zsumowane dla każdego z powiatów i miasta Kielce – na prawach powiatu. Efektem końcowym jest uzyskanie wewnątrzregionalnego rankingu prawdopodobieństwa zagrożenia zjawiskiem ubóstwa.

## 2.2. Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej

Corocznie na potrzeby opracowania Oceny Zasobów Pomocy Społecznej Województwa Świętokrzyskiego obliczany jest wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej tj. liczby osób w rodzinach, które otrzymały świadczenie pieniężne na 1000 mieszkańców. Analiza tego wskaźnika określa obszary biedy tj. gminy, w których względnie najwięcej mieszkańców korzysta ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, a tym samym spełnia kryteria dochodowe uprawniające do otrzymywania tego typu świadczeń. Obowiązujące kryteria dochodowe to: dla osoby samotnie gospodarującej: 701 zł, dla osoby w rodzinie: 528 zł<sup>10</sup>.

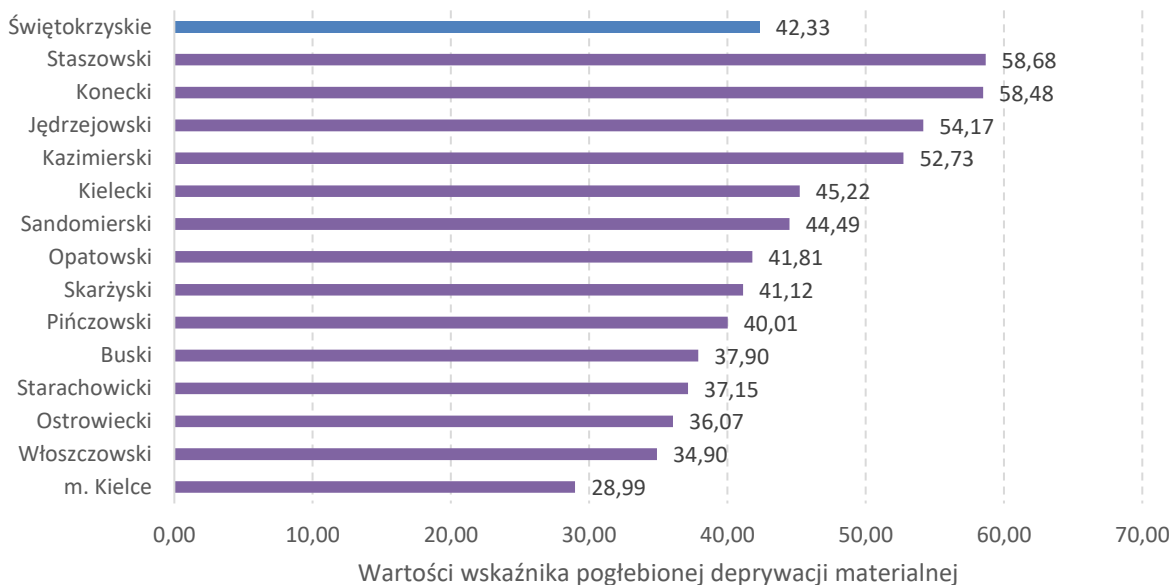
Mapa 4. Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej według województw w 2020 r.



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R.

W 2020 roku wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej w województwie świętokrzyskim wynosił 42,33 i był wyższy o 8,77 w stosunku do wartości wskaźnika średnio w Polsce (33,56). Świętokrzyskie zalicza się do województw o wysokim udziale osób korzystających ze świadczeń pieniężnych przez mieszkańców, wyższy wskaźnik odnotowano w pięciu województwach: warmińsko-mazurskim (61,32), kujawsko-pomorskim (51,01), podkarpackim (43,59), lubelskim (43,52), podlaskim (42,57).

<sup>10</sup> Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2018 r., w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.



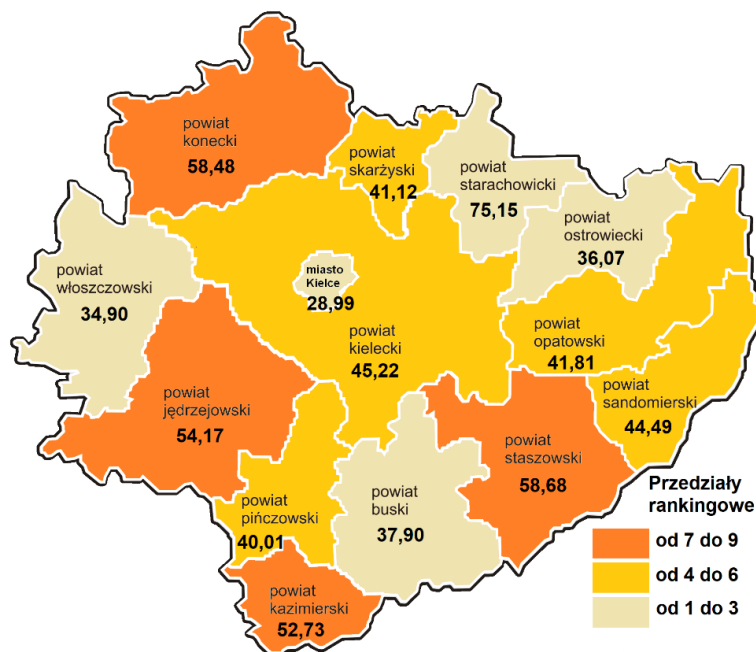
**Wykres 7. Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej w 2020 r.**

*Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R.*

Najwyższe wartości wskaźnika w 2020 roku odnotowano w powiatach: staszowskim (58,68), koneckim (58,48), jędrzejowskim (54,17), kazimierskim (52,73), kieleckim (45,22), sandomierskim (44,49). W wymienionych powiatach wartość omawianego wskaźnika była wyższa od średniej wartości dla województwa świętokrzyskiego (42,33).

Najniższe wartości wskaźnika pogłębionej deprivacji materialnej w 2020 roku odnotowano w mieście Kielce (28,99) oraz w powiecie włoszczowskim (34,90).

**Mapa 5. Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej w województwie świętokrzyskim w 2020 r.**



*Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R.*

Ze względu na to, iż wskaźnik pogłębionej deprywacji materialnej jest najważniejszą zmienną tworzącą Indeks zagrożenia ubóstwem, został on poddany szczegółowej analizie uwzględniającej wartości wskaźnika dla poszczególnych gmin.

### 2.2.1. Powiat buski

Tabela 7. Wskaźnik pogłębionej deprywacji materialnej - powiat buski.

Gmina	Rok 2019	Rok 2020	Zmiana
Busko-Zdrój	28,09	21,44	-6,65
Gnojno	114,57	114,55	-0,02
Nowy Korczyn	39,95	30,33	-9,62
Pacanów	64,63	51,21	-13,41
Solec-Zdrój	46,89	84,43	37,53
Stopnica	41,34	28,46	-12,88
Tuczepy	57,67	35,47	-22,19
Wiślica	45,41	36,42	-8,99
powiat buski	43,69	37,90	-5,79

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R.

W powiecie buskim średnia wartość wskaźnika pogłębionej deprywacji materialnej w 2020 roku wyniosła 37,9 i była niższa o 5,79 w stosunku do 2019 roku. Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano podobnie jak w latach poprzednich w gminie Gnojno (114,55), najniższą zaś w gminie Busko-Zdrój (21,44).

### 2.2.2. Powiat jędrzejowski

Tabela 8. Wskaźnik pogłębionej deprywacji materialnej - powiat jędrzejowski.

Gmina	Rok 2019	Rok 2020	Zmiana
Imielno	97,67	139,88	42,21
Jędrzejów	51,09	46,01	-5,07
Małogoszcz	68,02	62,20	-5,83
Nagłowice	40,16	43,42	3,25
Oksa	60,28	34,71	-25,57
Sędziszów	59,63	58,76	-0,87
Słupia	46,06	40,69	-5,37
Sobków	35,99	39,63	3,64
Wodzisław	42,72	58,40	15,68
powiat jędrzejowski	54,43	54,17	-0,26

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R.

W 2020 roku wartość wskaźnika zagregowana do powiatu jędrzejowskiego wyniosła 54,17 i była zbliżona do 2019 roku (54,43). Najwyższą wartość wskaźnika deprywacji odnotowano w gminie Imielno (139,88). Najniższą wartość odnotowano w gminach: Oksa (34,71), Sobków (39,63).

### 2.2.3. Powiat kazimierski

Tabela 9. Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat kazimierski.

Gmina	Rok 2019	Rok 2020	Zmiana
Bejsce	27,85	53,85	26,00
Czarnocin	36,92	38,76	1,84
Kazimierza Wielka	54,15	57,75	3,60
Opatowiec	14,93	15,31	0,38
Skalbmierz	65,55	66,61	1,06
powiat kazimierski	47,45	52,73	5,28

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R.

Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej w powiecie kazimierskim w 2020 roku wyniósł 52,73 i był większy o 5,28 w odniesieniu do 2019 roku. Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w gminie Skalbmierz – 66,61, najniższą zaś w gminie Opatowiec – 15,31.

### 2.2.4. Powiat kielecki

Tabela 10. Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat kielecki.

Gmina	Rok 2019	Rok 2020	Zmiana
Bieliny	69,09	69,66	0,58
Bodzentyn	46,30	57,28	10,98
Chęciny	25,17	35,44	10,27
Chmielnik	39,31	35,95	-3,37
Daleszyce	56,57	63,21	6,64
Górno	66,32	40,09	-26,23
Łagów	34,45	48,82	14,37
Łopuszno	40,23	35,16	-5,08
Masłów	65,10	61,69	-3,41
Miedziana Góra	38,84	34,84	-4,00
Mniów	37,85	61,66	23,81
Morawica	25,78	31,73	5,95
Nowa Słupia	69,22	58,16	-11,06
Piekoszów	34,04	23,43	-10,61
Pierzchnica	56,39	112,96	56,56
Raków	74,84	35,69	-39,15
Sitkówka-Nowiny	47,79	47,86	0,07
Strawczyn	31,32	26,03	-5,29
Zagnańsk	40,02	36,75	-3,27
powiat kielecki	45,57	45,22	-0,35

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R.

W 2020 roku w powiecie kieleckim wartość deprivacji materialnej wyniosła 45,22 podobnie jak w 2019 roku (45,57). Gminą w której najwięcej osób korzystało ze świadczeń

pieniężnych pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców była gmina Pierzchnica (112,96). Następnie gminy w których odnotowano wysoki wskaźnik deprivacji materialnej to gmina: Bieliny (69,66), Daleszyce (63,21). Gminy z najniższą wartością omawianego wskaźnika w 2020 roku to gmina Piekoszów (23,48) i Strawczyn (26,03).

#### 2.2.5. Powiat konecki

**Tabela 11. Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat konecki.**

Gmina	Rok 2019	Rok 2020	Zmiana
Fałków	61,65	53,71	-7,94
Gowarczów	69,20	91,13	21,93
Końskie	48,41	46,90	-1,51
Radoszyce	84,71	74,24	-10,47
Ruda Maleniecka	70,06	87,34	17,28
Słupia (Konecka)	86,54	126,71	40,17
Smyków	73,01	73,41	0,40
Stąporków	46,21	44,53	-1,68
powiat konecki	57,49	58,48	1,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R.

Zagregowana do powiatu koneckiego wartość wskaźnika w 2020 roku wynosiła 58,48 i była wyższa o 1 w odniesieniu do 2019 roku. Gmina o najwyższej wartości wskaźnika to Słupia (126,71) natomiast najniższy wskaźnik odnotowano w gminie Stąporków (44,53).

#### 2.2.6. Miasto Kielce

**Tabela 12. Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej – miasto Kielce.**

Gmina	Rok 2019	Rok 2020	Zmiana
M. Kielce	30,66	28,99	-1,67

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R.

W 2020 roku w mieście Kielce wskaźnik deprivacji lokalnej wyniósł 28,99 i był mniejszy o 1,67 w odniesieniu do 2019 roku, w którym wartość wskaźnika wynosiła 30,66.

#### 2.2.7. Powiat opatowski

**Tabela 13. Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat opatowski.**

Gmina	Rok 2019	Rok 2020	Zmiana
Baćkowice	42,47	40,50	-1,97
Iwaniska	69,34	59,13	-10,22
Lipnik	25,43	36,67	11,25
Opatów	33,06	30,87	-2,19
Ożarów	59,31	46,87	-12,44
Sadowie	31,83	44,93	13,10
Tarłów	53,37	51,86	-1,52
Wojciechowice	38,40	23,98	-14,42
powiat opatowski	45,49	41,81	-3,69

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R.

W 2020 roku na obszarze powiatu opatowskiego wartość wskaźnika deprywacji lokalnej wyniosła 41,81 i była mniejsza o 3,69 w stosunku do 2019 roku. Najwyższy poziom deprywacji materialnej odnotowano w gminie Iwaniska (59,13), najniższy w gminach: Wojciechowice (23,98), Opatów (30,87).

#### 2.2.8. Powiat ostrowiecki

Tabela 14. Wskaźnik pogłębionej deprywacji materialnej - powiat ostrowiecki.

Gmina	Rok 2019	Rok 2020	Zmiana
Bałtów	81,43	82,37	0,94
Bodzechów	60,52	51,74	-8,77
Ćmielów	84,08	76,17	-7,91
Kunów	65,40	80,08	14,69
Ostrowiec Świętokrzyski	18,11	17,87	-0,23
Waśniów	75,22	58,40	-16,82
powiat ostrowiecki	37,53	36,07	-1,46

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R.

Wartość wskaźnika deprywacji zagregowana do powiatu ostrowieckiego w 2020 roku wynosiła 36,07 i była mniejsza o 1,46 w odniesieniu do 2019 roku. Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w gminie Bałtów (82,37), najniższą zaś w gminie Ostrowiec Świętokrzyski (17,87).

#### 2.2.9. Powiat pińczowski

Tabela 15. Wskaźnik pogłębionej deprywacji materialnej - powiat pińczowski.

Gmina	Rok 2019	Rok 2020	Zmiana
Działoszyce	43,64	40,06	-3,58
Kije	101,73	91,60	-10,14
Michałów	51,11	51,67	0,56
Pińczów	28,10	26,82	-1,28
Złota	11,48	38,19	26,72
powiat pińczowski	39,13	40,01	0,88

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R.

W 2020 roku wskaźnik deprywacji materialnej w powiecie pińczowskim wyniósł 40,01 i był nieznacznie większy (wzrost o 0,88) niż w 2019 roku. Gminą, w której wartość wskaźnika była najwyższa to Kije (91,60). Natomiast gminą, w której odnotowano najniższy wskaźnik był Pińczów (26,82).



## 2.2.10. Powiat sandomierski

Tabela 16. Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat sandomierski.

Gmina	Rok 2019	Rok 2020	Zmiana
Dwikozy	43,89	35,38	-8,51
Klimontów	65,33	53,27	-12,06
Koprzywnica	51,22	43,54	-7,68
Łoniów	134,01	58,99	-75,02
Obrazów	50,19	56,46	6,28
Samborzec	76,06	62,79	-13,27
Sandomierz	29,58	23,71	-5,87
Wilczyce	92,85	59,18	-33,68
Zawichost	66,07	68,83	2,77
powiat sandomierski	58,73	44,49	-14,24

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R.

W powiecie sandomierskim wartość wskaźnika w 2020 roku wyniosła 44,49. W gminie Zawichost (68,83) odnotowano najwyższą wartość wskaźnika deprivacji, natomiast najniższa wartość wystąpiła w Sandomierzu (23,71).

## 2.2.11. Powiat skarżyski

Tabela 17. Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat skarżyski.

Gmina	Rok 2019	Rok 2020	Zmiana
Bliżyn	61,06	70,98	9,93
Łączna	56,55	53,92	-2,63
Skarżysko Kościelne	78,86	79,29	0,42
Skarżysko-Kamienna	34,59	29,99	-4,60
Suchedniów	34,82	37,74	2,93
powiat skarżyski	42,57	41,12	-1,45

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R.

W powiecie skarżyskim wskaźnik wyniósł 41,12 i był niższy o 1,45 w odniesieniu do 2019 roku. Gminą z najwyższą wartością wskaźnika deprivacji materialnej było Skarżysko Kościelne (79,29), z najniższą Skarżysko-Kamienna (29,99).

## 2.2.12. Powiat starachowicki

Tabela 18. Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat starachowicki.

Gmina	Rok 2019	Rok 2020	Zmiana
Brody	38,86	27,35	-11,51
Mirzec	26,65	40,10	13,46
Pawłów	29,86	28,90	-0,96
Starachowice	39,39	39,58	0,19
Wąchock	50,87	50,43	-0,43
powiat starachowicki	37,40	37,15	-0,25

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R.

Wskaźnik deprywacji materialnej w 2020 roku dla powiatu starachowickiego wynosił 37,50. Najniższą wartość wskaźnika spośród gmin tego powiatu odnotowano w: Brodach (27,35), natomiast najwyższą wartość odnotowano w Wąchocku (50,43).

### 2.2.13. Powiat staszowski

Tabela 19. Wskaźnik pogłębionej deprywacji materialnej - powiat staszowski.

Gmina	Rok 2019	Rok 2020	Zmiana
Bogoria	121,38	121,12	-0,26
Łubnice	66,57	53,18	-13,39
Oleśnica	66,43	77,46	11,03
Osiek	69,99	74,50	4,51
Połaniec	77,79	68,40	-9,39
Rytwiany	45,86	38,41	-7,45
Staszów	40,67	33,72	-6,95
Szydłów	41,56	59,20	17,64
powiat staszowski	61,93	58,68	-3,25

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R.

Najwyższą wartość wskaźnika pogłębionej deprywacji materialnej w województwie świętokrzyskim zagregowaną do powiatów odnotowano w powiecie staszowskim. Wartość wskaźnika wyniosła 58,68 i była mniejsza o 3,25 w odniesieniu do 2019 roku. W gminie Bogoria przedmiotowy wskaźnik był najwyższy w powiecie i wyniósł 121,12, najniższy zaś odnotowano w Staszowie (33,72).

### 2.2.14. Powiat włoszczowski

Tabela 20. Wskaźnik pogłębionej deprywacji materialnej - powiat włoszczowski.

Gmina	Rok 2019	Rok 2020	Zmiana
Kluczewsko	40,42	49,17	8,75
Krasocin	20,46	37,38	16,92
Moskorzew	44,08	37,95	-6,13
Radków	71,60	72,40	0,80
Secemin	33,67	40,77	7,10
Włoszczowa	22,35	22,93	0,57
powiat włoszczowski	29,20	34,90	5,70

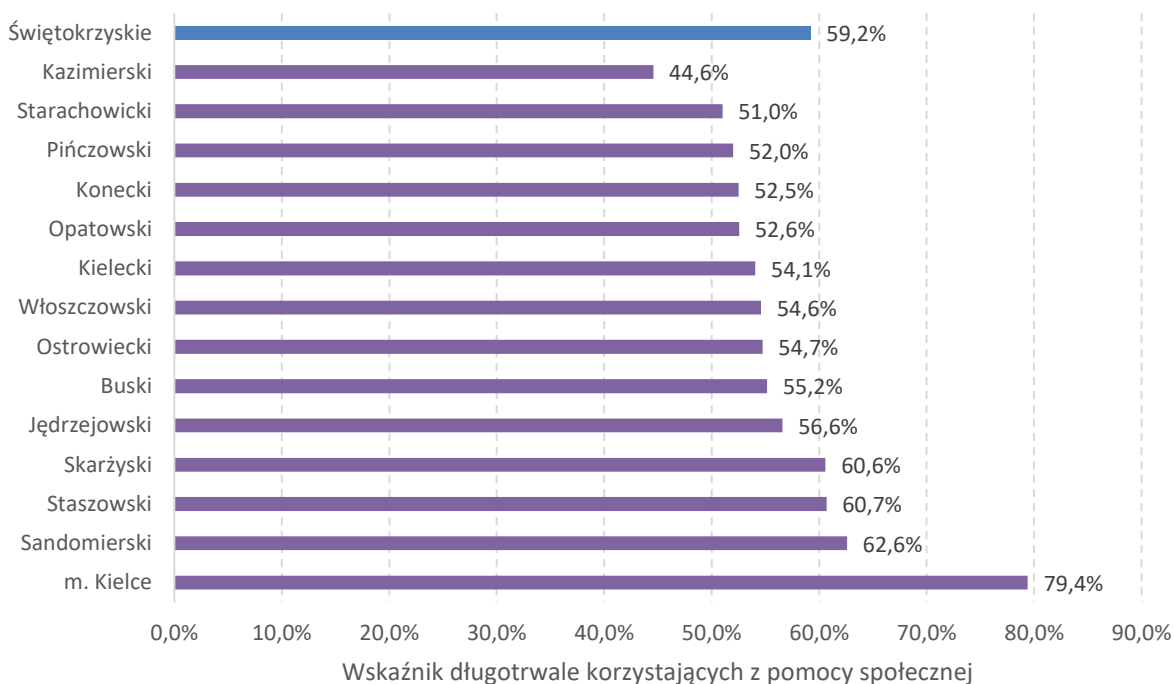
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R.

Zagregowana wartość wskaźnika deprywacji materialnej w powiecie włoszczowskim w 2020 roku wynosiła 34,90 i była wyższa o 5,70 w stosunku do 2019 roku (29,20). Najniższa wartość wskaźnika deprywacji, tak jak w poprzednim roku wystąpiła w gminie Włoszczowa (22,93), najwyższa zaś w gminie Radków (72,40).

### 2.3. Wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy społecznej

Istotnym, niemonetarnym wskaźnikiem określającym zarówno poziom zagrożenia ubóstwem, jak i charakteryzujący strukturę osób korzystających ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej jest wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy społecznej. Wskaźnik wyraża odsetek osób, które w ciągu ostatnich 3 lat były zarejestrowane w systemie pomocy społecznej (POMOST) przez co najmniej 18 miesięcy w ogólnej liczbie korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Obliczenia wskaźnika oparte zostały na corocznym sprawozdaniu OZPS w Centralnej Aplikacji Statystycznej<sup>11</sup>.

W 2020 roku procentowy udział osób długotrwale korzystających ze świadczeń w ogólnej liczbie świadczeniobiorców w województwie świętokrzyskim wyniósł 59,2% i był wyższy o 0,6 p.p. w stosunku do 2019 roku (58,6%).



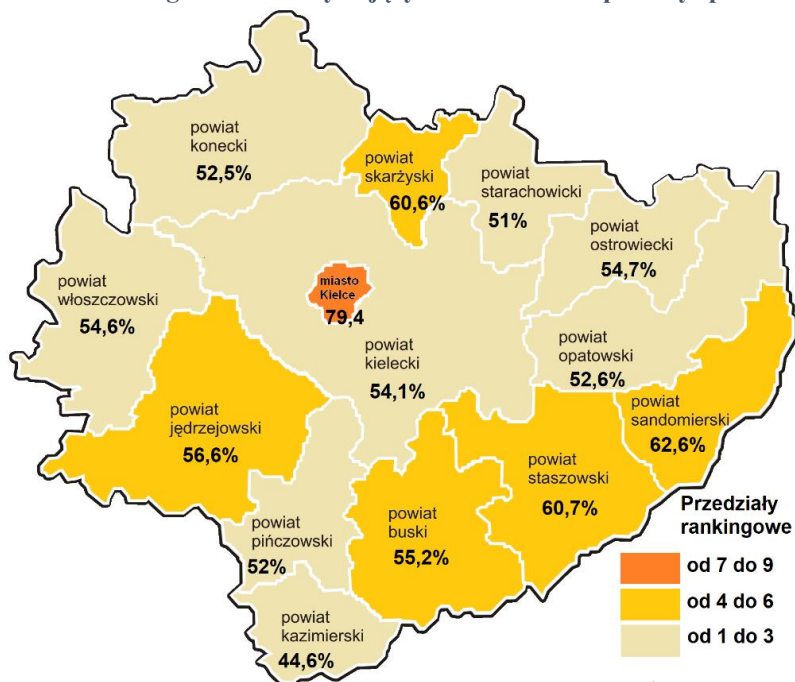
Wykres 8. Wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy społecznej w ujęciu powiatowym w 2020 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania OZPS, CAS.

Najwyższy wskaźnik, znacząco odbiegający od innych powiatów zanotowano w mieście Kielce (79,4%). Najniższą wartość wskaźnika osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej odnotowano w powiecie kazimierskim (44,6%).

<sup>11</sup> Objąsnienia ocena zasobów pomocy społecznej, styczeń 2021.

Mapa 6. Wskaźnik osób długotrwale korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w 2020 r.



Źródło: Opracowanie własne na podstawie obliczeń wskaźnika z danych sprawozdania OZPS.

Wartość rankingowa omawianego wskaźnika w Indeksie ze względu na jego wagę została zwiększona (x 1,2).

Tabela 21. Wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy społecznej wg gmin w latach 2019-2020.

Wyszczególnienie	Rok 2019	Rok 2020	Zmiana (p.p.)
<b>Woj. świętokrzyskie</b>	<b>58,6%</b>	<b>59,2%</b>	<b>0,6</b>
Busko-Zdrój	67,4%	59,5%	-7,9
Gnojno	54,1%	55,4%	1,3
Nowy Korczyn	53,8%	70,8%	17
Pacanów	16,9%	32,5%	15,6
Solec-Zdrój	93%	76,4%	-16,6
Stopnica	60,4%	63%	2,5
Tuczepy	36,8%	41,5%	4,6
Wiślica	42,6%	39,4%	-3,2
<b>powiat buski</b>	<b>53,7%</b>	<b>55,2%</b>	<b>1,5</b>
Imielno	70%	66,7%	-3,3
Jędrzejów	63,4%	59,5%	-3,8
Małogoszcz	58,3%	52,8%	-5,4
Nagłowice	59,7%	52,1%	-7,6
Oksa	64,4%	60,6%	-3,7
Sędziszów	41,9%	45,1%	3,2
Słupia	58,5%	64,7%	6,1
Sobków	46,4%	51,8%	5,4

Wodzisław	60%	59,4%	-0,6
<b>powiat jędrzejowski</b>	<b>58,5%</b>	<b>56,6%</b>	<b>-1,9</b>
Bejsce	51,6%	52,5%	0,8
Czarnocin	29,1%	25,6%	-3,5
Kazimierza Wielka	36,5%	46,9%	10,5
Opatowiec	57,6%	42,1%	-15,5
Skalbmierz	39,2%	42,2%	2,9
<b>powiat kazimierski</b>	<b>39,2%</b>	<b>44,6%</b>	<b>5,4</b>
<b>M. Kielce</b>	<b>79,8%</b>	<b>79,4%</b>	<b>-0,4</b>
Bieliny	64,9%	67,9%	3
Bodzentyn	53%	52,7%	-0,3.
Chęciny	78%	60,3%	-17,7
Chmielnik	52,4%	53,5%	1,2
Daleszyce	50,1%	52%	1,9
Górno	37,9%	55,7%	17,8
Łagów	47,2%	52,2%	5
Łopuszno	57,9%	55,5%	-2,4
Masłów	53,7%	59,5%	5,8
Miedziana Góra	40,9%	41,4%	0,5
Mniów	57,1%	57,5%	0,4
Morawica	43,2%	40,7%	-2,5
Nowa Słupia	57%	53,1%	-3,8
Piekoszów	51,9%	42,2%	-9,7
Pierzchnica	66,5%	65,9%	-0,6
Raków	49,4%	63,9%	14,4
Sitkówka-Nowiny	35,8%	41,2%	5,4
Strawczyn	52,8%	52,8%	0
Zagnańsk	66,7%	56,6%	-10,1
<b>powiat kielecki</b>	<b>53%</b>	<b>54,1%</b>	<b>1,1</b>
Fałków	61%	60,9%	-0,1
Gowarczów	57,5%	62,2%	4,7
Końskie	60,9%	54,9%	-6,0
Radoszyce	59,4%	45,2%	-14,2
Ruda Maleniecka	51,3%	47,7%	-3,7
Słupia (Konecka)	64,7%	60,1%	-4,7
Smyków	59,1%	50,6%	-8,5
Stąporków	59,9%	48,6%	-11,2
<b>powiat konecki</b>	<b>60%</b>	<b>52,5%</b>	<b>-7,5</b>

Baćkowice	86,7%	62,4%	-24,3
Iwaniska	63,3%	57,7%	-5,6
Lipnik	49,3%	49%	-0,3
Opatów	56,1%	52,5%	-3,6
Ożarów	60,9%	49,7%	-11,2
Sadowie	55,6%	51,8%	-3,8
Tarłów	42,3%	47,7%	5,4
Wojciechowice	49,1%	54%	4,9
<b>powiat opatowski</b>	<b>58,5%</b>	<b>52,6%</b>	<b>-5,9</b>
Bałtów	45,9%	45,5%	-0,4
Bodzechów	70,5%	69,7%	-0,9
Ćmielów	50,2%	52,1%	1,9
Kunów	61,2%	59,1%	-2
Ostrowiec Świętokrzyski	59,3%	58,5%	-0,8
Waśniów	28,2%	27,2%	-1
<b>powiat ostrowiecki</b>	<b>54,9%</b>	<b>54,7%</b>	<b>-0,2</b>
Działoszyce	52,6%	43,5%	-9,2
Kije	70,7%	65,8%	-4,9
Michałów	54,2%	57%	2,8
Pińczów	54,7%	52,5%	-2,2
Złota	64,8%	35,3%	-29,5
<b>powiat pińczowski</b>	<b>58,1%</b>	<b>52%</b>	<b>-6,1</b>
Dwikozy	21,9%	81,7%	59,8
Klimontów	31,9%	39,2%	7,3
Koprzywnica	48,1%	65,5%	17,4
Łoniów	96,4%	95,8%	-0,5
Obrazów	15%	60,5%	45,5
Samborzec	60,8%	58,6%	-2,2
Sandomierz	38,6%	41,8%	3,3
Wilczyce	63,8%	63,8%	0
Zawichost	74,2%	73%	-1,3
<b>powiat sandomierski</b>	<b>48,8%</b>	<b>62,6%</b>	<b>13,8</b>
Bliżyn	55,7%	55,9%	0,2
Łączna	49,4%	41,6%	-7,8
Skarżysko Kościelne	57,5%	57,9%	0,4
Skarżysko-Kamienna	61%	66%	5
Suchedniów	35,1%	60,6%	25,6
<b>powiat skarżyski</b>	<b>55,1%</b>	<b>60,6%</b>	<b>5,5</b>

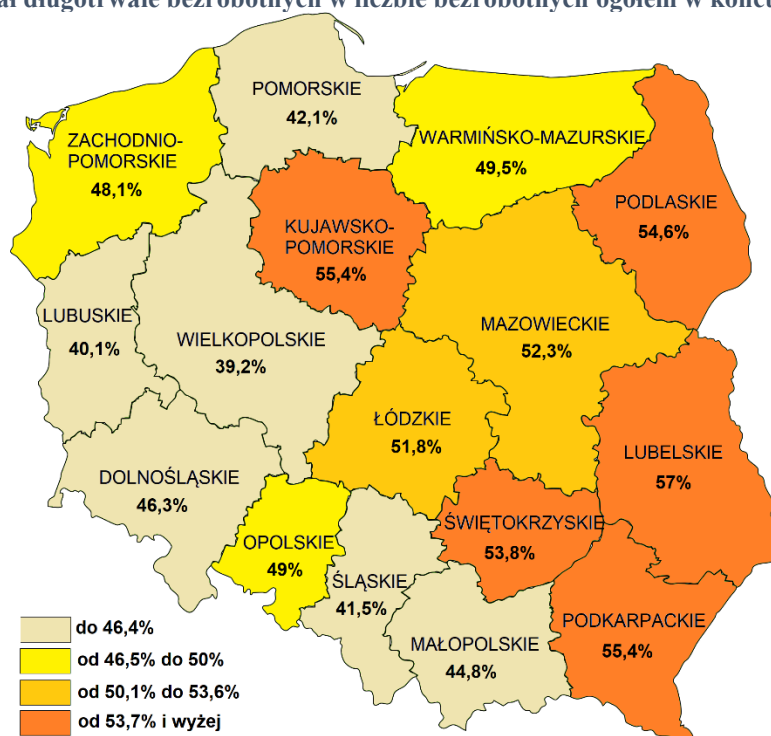
Brody	53,6%	53,3%	-0,4
Mirzec	52,9%	42,8%	-10,1
Pawłów	25,8%	21,6%	-4,1
Starachowice	61,6%	59,8%	-1,7
Wąchock	49,7%	46,4%	-3,3
<b>powiat starachowicki</b>	<b>54,1%</b>	<b>51%</b>	<b>-3,1</b>
Bogoria	70,6%	67,4%	-3,1
Łubnice	53,6%	56,4%	2,8
Oleśnica	46,8%	51,5%	4,6
Osiek	55%	56,1%	1,1
Połaniec	54,4%	57,6%	3,2
Rytwiany	58,1%	63,6%	5,5
Staszów	65,9%	70,1%	4,2
Szydłów	32,4%	30,7%	-1,7
<b>powiat staszowski</b>	<b>59,3%</b>	<b>60,7%</b>	<b>1,4</b>
Kluczewsko	51,2%	52,5%	1,3
Krasocin	52,2%	41,3%	-10,9
Moskorzew	51,3%	58,5%	7,2
Radków	55,9%	64,8%	8,9
Secemin	56,6%	47,6%	-9,
Włoszczowa	64%	64%	0
<b>powiat włoszczowski</b>	<b>56,9%</b>	<b>54,6%</b>	<b>-2,3</b>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania OZPS, CAS.

## 2.4. Odsetek osób długotrwale bezrobotnych

Kolejną zmienną wchodzącą w skład Indeksu zagrożenia ubóstwa jest odsetek osób długotrwale bezrobotnych. Osobą długotrwale bezrobotną jest osoba, która pozostaje bez zatrudnienia przez minimum rok w ciągu ostatnich dwóch lat, z wyłączeniem okresu odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych<sup>12</sup>. Należy zaznaczyć, iż zagrożenie wykluczeniem społecznym i biedą rośnie w przypadku osób długotrwale bezrobotnych. Z kolei długotrwale ubóstwo zwiększa prawdopodobieństwo dziedziczenia biedy.

Mapa 7. Udział długotrwale bezrobotnych w liczbie bezrobotnych ogółem w końcu 2020 r.



Źródło: *Długotrwale bezrobotni, raport za 2020 rok, Wydział Analiz i Statystyki Departamentu Rynku Pracy Ministerstwa Rozwoju Pracy i Technologii.*

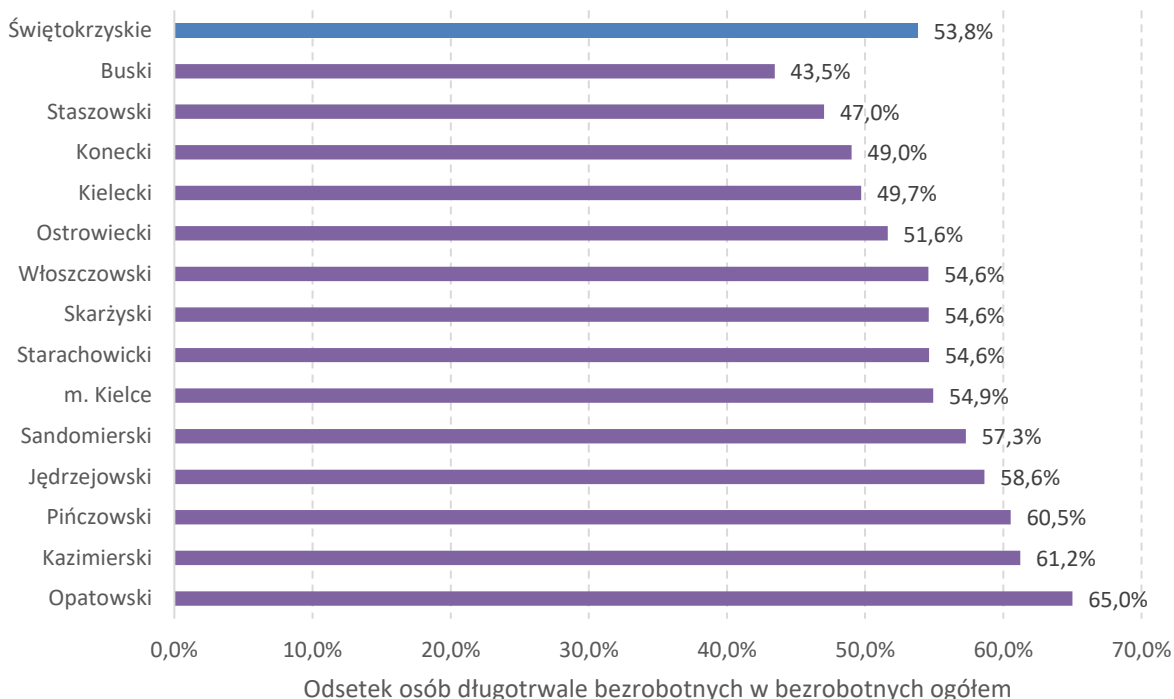
Długotrwale bezrobotni w końcu 2020 r. w Polsce stanowili 49,3% ogółu zarejestrowanych wobec 49,9% rok wcześniej. W województwie świętokrzyskim zarejestrowanych było 24 147 osób długotrwale bezrobotnych (53,8% ogółu), w tym 13 379 kobiet (55,4%)<sup>13</sup>.

Świętokrzyskie znajduje się wśród województw o wysokim udziale osób długotrwale bezrobotnych w liczbie bezrobotnych ogółem, wyższy wskaźnik odnotowano w czterech województwach: podlaskim (54,6%), podkarpackim (55,4%), kujawsko-pomorskim (55,4%) oraz lubelskim (57%).

<sup>12</sup> Art. 2 ust. 1 pkt. 5 ustawy o promocji zatrudnienia (...).

<sup>13</sup> Informacja o poziomie i strukturze bezrobocia w województwie świętokrzyskim w grudniu 2020 r. WUP Kielce



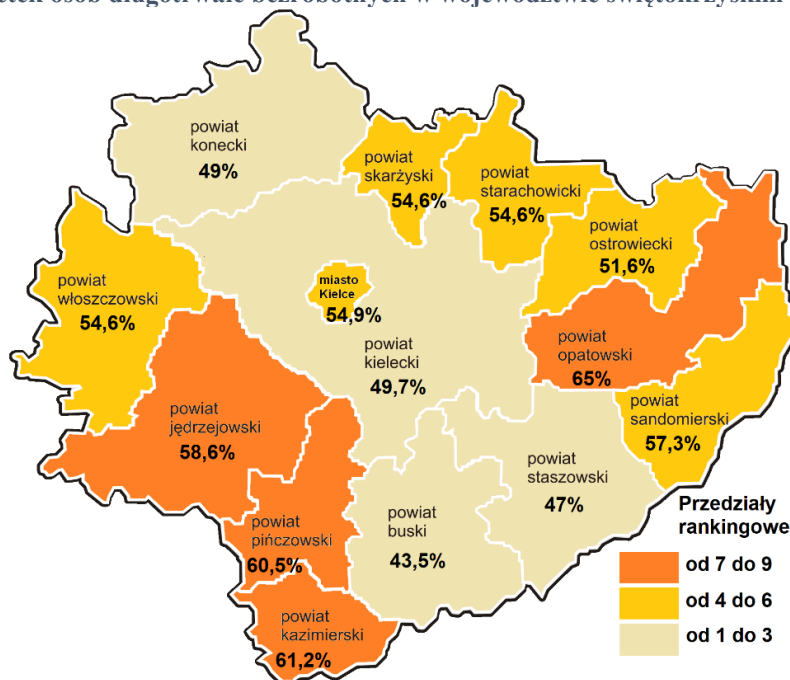


**Wykres 9. Odsetek osób długotrwale bezrobotnych w ujęciu powiatowym w 2020 r.**

*Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP Kielce.*

Wartość przedmiotowego wskaźnika powyżej średniej wojewódzkiej odnotowano w dziewięciu powiatach: opatowskim (65%), kazimierskim (61,2%), pińczowskim (60,5%), jędrzejowskim (58,6%), sandomierskim (57,3%), mieście Kielce (54,9%), starachowickim (54,6%), skarżyskim (54,6%), włoszczowskim (54,6%).

**Mapa 8. Odsetek osób długotrwale bezrobotnych w województwie świętokrzyskim w 2020 r.**



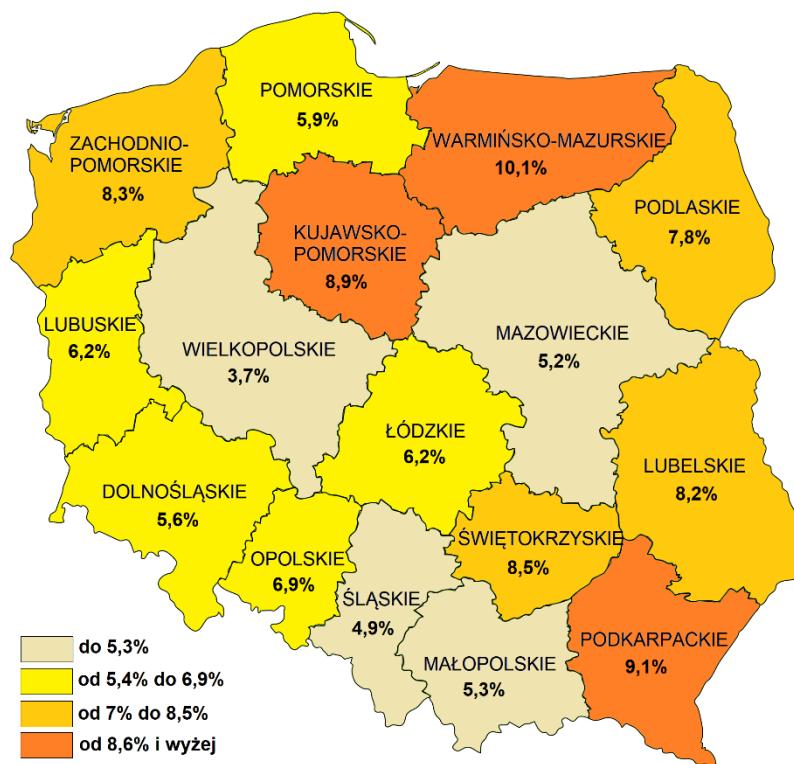
*Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP Kielce.*

## 2.5. Bezrobocie

Jednym z najbardziej istotnych czynników niemonetarnych generujących ubóstwo jest bezrobocie. Pojęcia te są ściśle ze sobą związane, ponieważ wzrost liczby osób pozostających bez pracy, bardzo często skutkuje zwiększeniem odsetka osób i rodzin zagrożonych biedą.

Wg ostatnich danych WUP w Kielcach stopa bezrobocia na koniec września 2021 roku ukształtowała się w województwie świętokrzyskim na poziomie 7,5%, a w kraju wyniosła 5,6%. W porównaniu do poprzedniego miesiąca odnotowano spadek stopy o 0,3 p.p. w województwie, natomiast w kraju spadek wynosił 0,2 p.p. W skali roku stopa bezrobocia zmniejszyła się w województwie o 1 p.p. (w kraju o 0,5 p.p.).

Mapa 9. Stopa bezrobocia według województw (stan na 31 grudzień) w 2020 r.



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

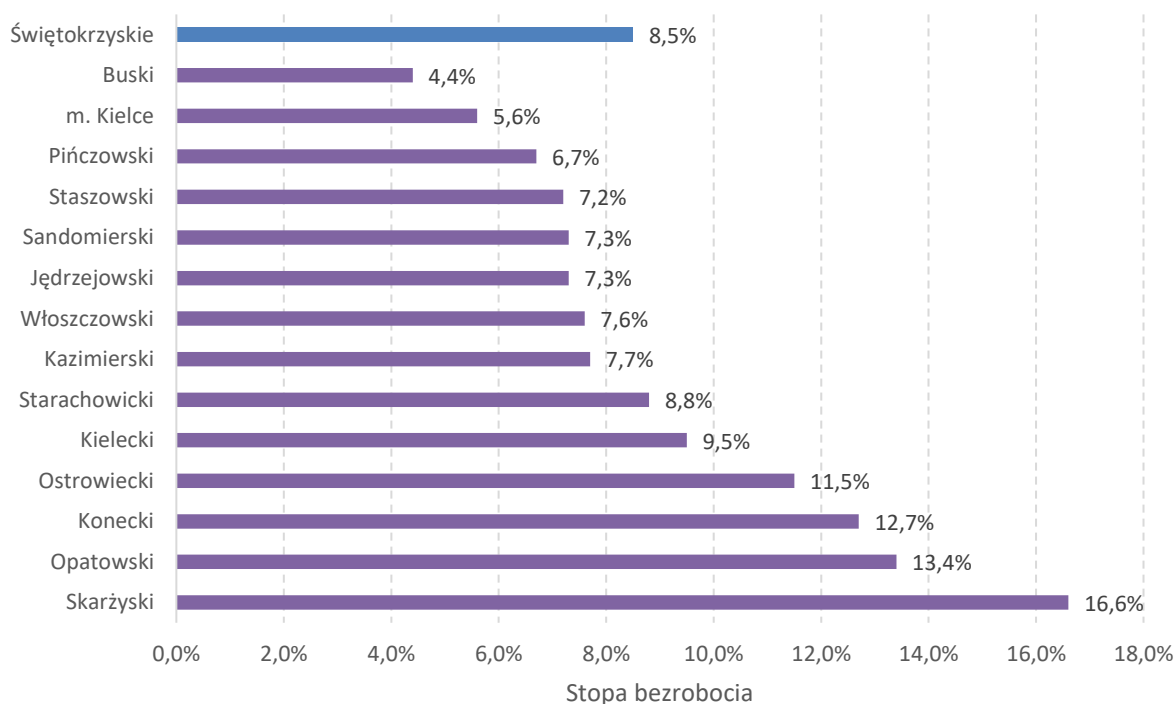
Wracając do roku bazowego analizy, w 2020 roku wartość stopy bezrobocia w województwie świętokrzyskim (8,5%) była wyższa o 2,3 p.p. w stosunku do stopy bezrobocia w Polsce (6,2%). Świętokrzyskie zalicza się do województw o najwyższej stopie bezrobocia, wyższą stopę bezrobocia odnotowano w trzech województwach w kraju: warmińsko-mazurskim (10,1%), podkarpackim (9,1%), kujawsko-pomorskim (8,9%).

Tabela 22. Stopa bezrobocia w kraju w ujęciu województw (stan na 31.XII) w latach 2019-2020.

Województwo	2019 r.	2020 r.
<b>Polska</b>	<b>5,2%</b>	<b>6,2%</b>
Dolnośląskie	4,6%	5,6%
Kujawsko-Pomorskie	7,8%	8,9%
Lubelskie	7,4%	8,2%
Lubuskie	4,9%	6,2%
Łódzkie	5,4%	6,2%
Małopolskie	4,1%	5,3%
Mazowieckie	4,4%	5,2%
Opolskie	5,8%	6,9%
Podkarpackie	7,9%	9,1%
Podlaskie	6,9%	7,8%
Pomorskie	4,4%	5,9%
Śląskie	3,6%	4,9%
<b>Świętokrzyskie</b>	<b>7,9%</b>	<b>8,5%</b>
Warmińsko-Mazurskie	9,0%	10,1%
Wielkopolskie	2,8%	3,7%
Zachodniopomorskie	6,7%	8,3%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP Kielce.

Na koniec grudnia 2020 roku stopa bezrobocia w województwie świętokrzyskim wyniosła 8,5% i była wyższa o 0,6 p.p. niż w 2019 roku.



Wykres 10. Stopa bezrobocia w powiatach województwa świętokrzyskiego w 2020 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP Kielce.

Wewnątrzregionalne zróżnicowanie stopy bezrobocia na koniec 2020 roku (stan na 31 grudzień) w województwie świętokrzyskim kształtowało się następująco:

❖ Najniższą stopę bezrobocia odnotowano w powiatach:

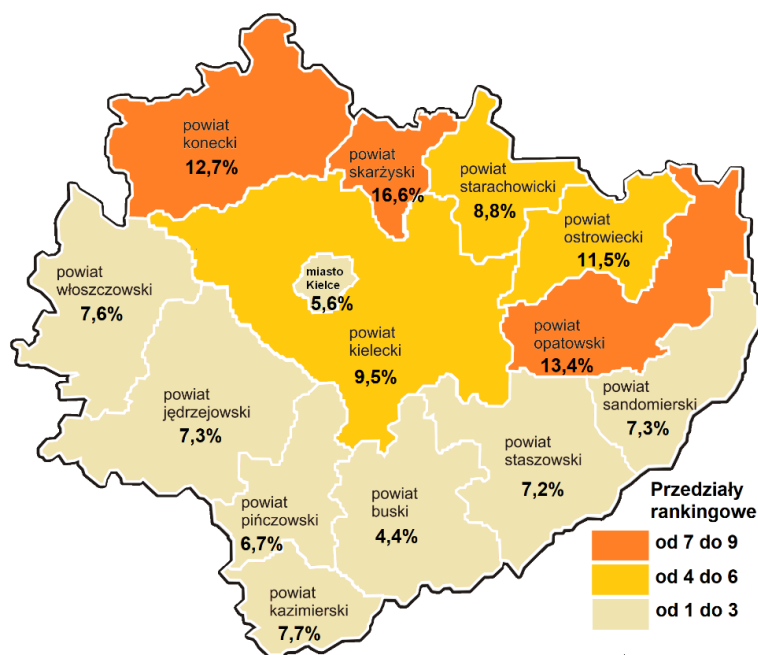
- buskim 4,4%;
- m. Kielce 5,6%.

❖ Najwyższą odnotowano w powiatach:

- skarżyskim 16,6%;
- opatowskim 13,4%;
- koneckim 12,7%;
- ostrowieckim 11,5%;
- kieleckim 9,5%;
- starachowickim 8,8%.

W 2020 roku w mieście Kielce i 12 powiatach województwa świętokrzyskiego odnotowano wzrost stopy bezrobocia w odniesieniu do 2019. Największy wzrost stopy bezrobocia odnotowany został w powiatach: skarżyskim (2,4 p.p.), koneckim (2,2 p.p.), włoszczowskim (1,2 p.p.), kazimierskim (1,2 p.p.). Jedynie w powiecie kieleckim odnotowano spadek stopy bezrobocia o blisko 1 p.p.

Mapa 10. Stopa bezrobocia w województwie świętokrzyskim w 2020 r.



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP Kielce.

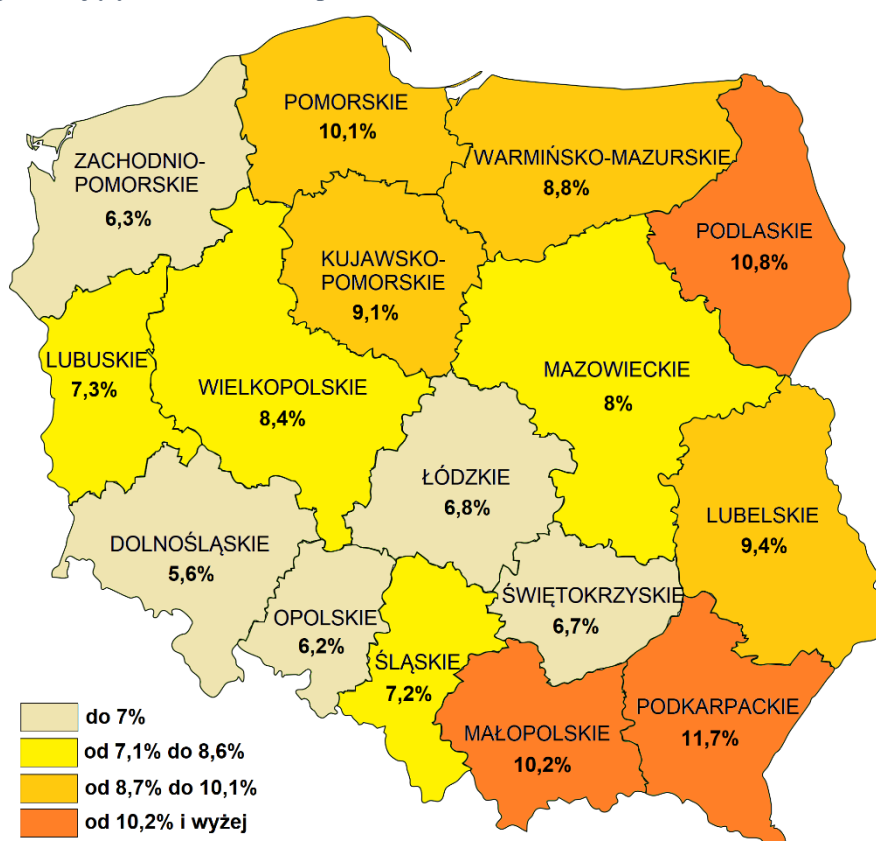
## 2.6. Rodziny wielodzietne korzystające z pomocy społecznej

Niemonetarnym wskaźnikiem wchodzącym w skład Indeksu ubóstwa jest odsetek rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy społecznej w łącznej liczbie rodzin objętych pomocą społeczną. Za rodzinę wielodzietną uważa się rodzinę z trójką i więcej dzieci. Rodziny wielodzietne należą do grupy szczególnie zagrożonej ubóstwem.

Według danych GUS w 2020 roku w skali kraju problem ubóstwa skrajnego dotykał 5,9% rodzin wielodzietnych – z co najmniej 3 dzieci na utrzymaniu. W odniesieniu do 2019 roku odsetek ten zwiększył się o 0,9 p.p.<sup>14</sup>.

Na potrzeby analizy opracowany został wskaźnik rodzin wielodzietnych korzystających ze wsparcia w ogóle rodzin korzystających z pomocy społecznej, opracowany na podstawie sprawozdania MRPiPS-03-R.

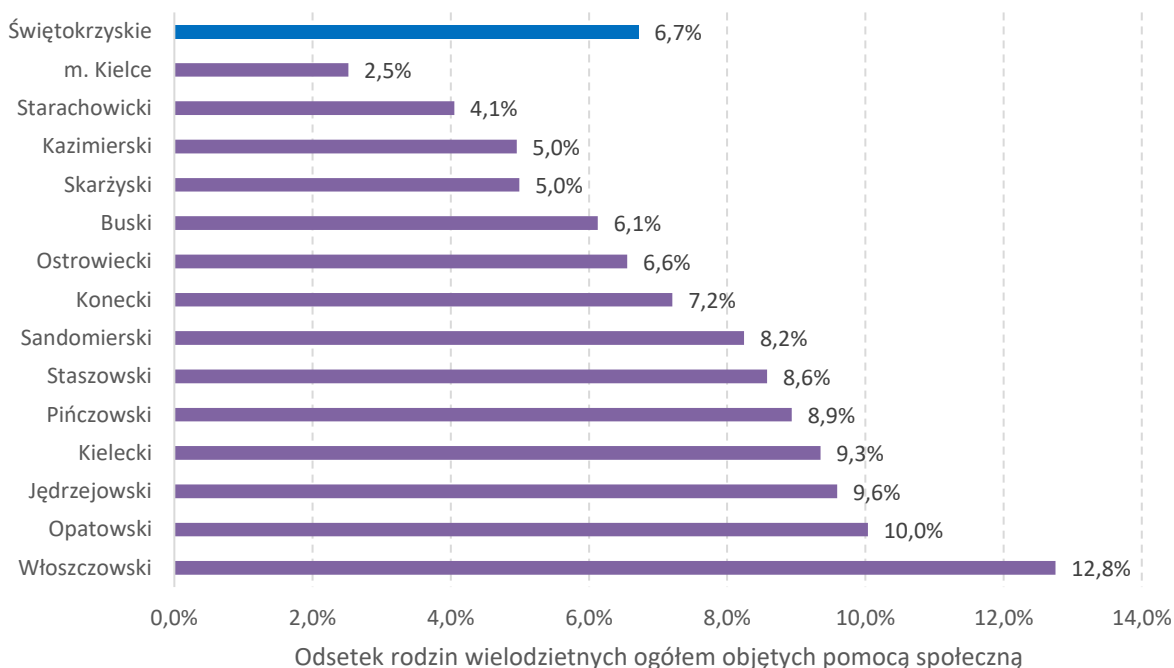
**Mapa 11.** Odsetek rodzin wielodzietnych ogółem objętych pomocą społeczną w ogóle liczby rodzin pobierających świadczenia społeczne w 2020 r.



Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS-03-R.

<sup>14</sup> Zasięg ubóstwa ekonomicznego w Polsce w 2020 r. (na podstawie wyników badania budżetów gospodarstw domowych). Źródło danych GUS.

W 2020 roku omawiany wskaźnik w województwie świętokrzyskim wynosił 6,7% i był niższy o 1,6 p.p. w stosunku do wartości wskaźnika w Polsce (8,3%). Świętokrzyskie zalicza się do województw o niskim odsetku rodzin wielodzietnych korzystających ze świadczeń ogółem, niższy wskaźnik odnotowano w trzech województwach: zachodniopomorskim (6,3%), opolskim (6,2%), dolnośląskim (5,6%).



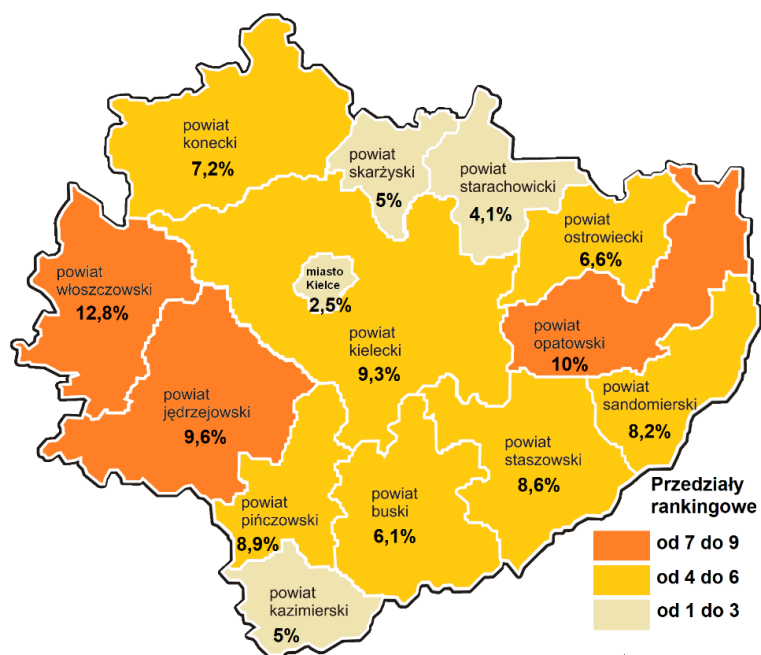
**Wykres 11. Odsetek rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy społecznej w 2020 r.**

*Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R, CAS.*

W województwie świętokrzyskim w 2020 roku odsetek rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy społecznej był mniejszy o 0,2 p.p. w stosunku do 2019 roku.

Najniższy odsetek rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy społecznej, którym przyznano świadczenia odnotowano w mieście Kielce (2,5%), następnie w powiatach: starachowickim (4,1%), kazimierskim (5%), skarżyskim (5%). Największy udział rodzin wielodzietnych korzystającej z pomocy odnotowano w powiatach: włoszczowskim (12,8%), opatowskim (10%), jędrzejowskim (9,6%), kieleckim (9,3%).

Mapa 12. Wskaźnik rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy społecznej w 2020 r.

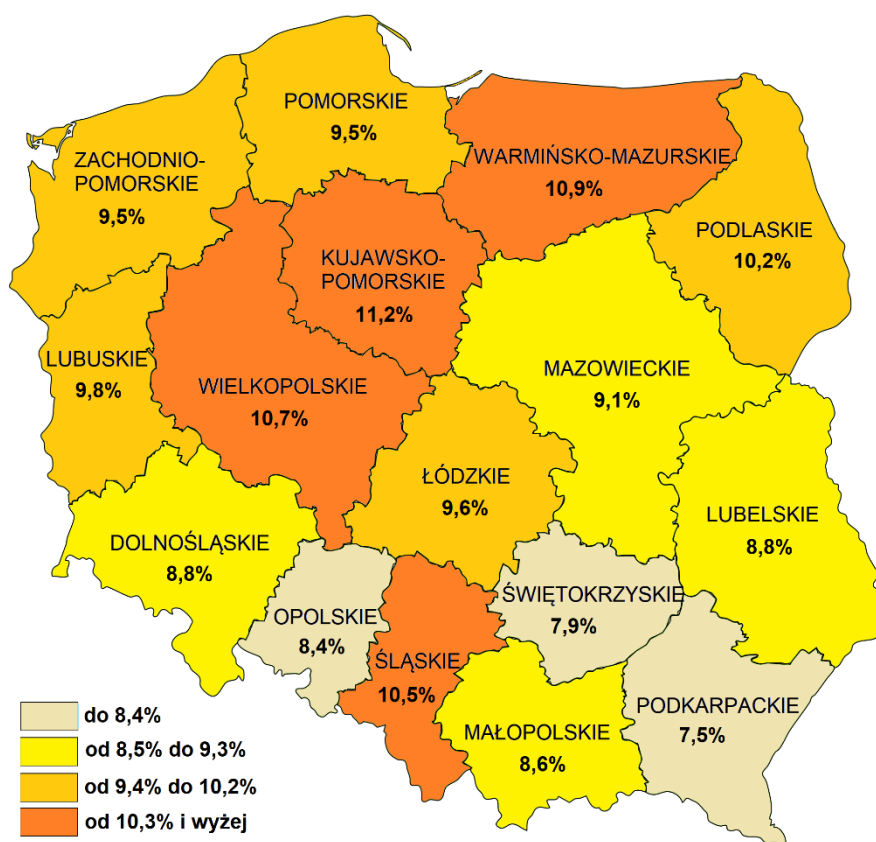


Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R, CAS.

## 2.7. Rodziny niepełne korzystające z pomocy społecznej

Niezwykle istotnym wskaźnikiem określającym poziom zagrożenia ubóstwem, jak również charakteryzującym strukturę rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej jest wskaźnik wyrażający odsetek rodzin niepełnych otrzymujących wsparcie, w stosunku do rzeczywistej liczby rodzin objętych pomocą społeczną. Za rodzinę niepełną należy uznać rodzinę, w której skład wchodzi jedno z rodziców (matka lub ojciec) z dzieckiem (z dziećmi). Wskaźnik został opracowany na podstawie sprawozdania MRPiPS-03-R.

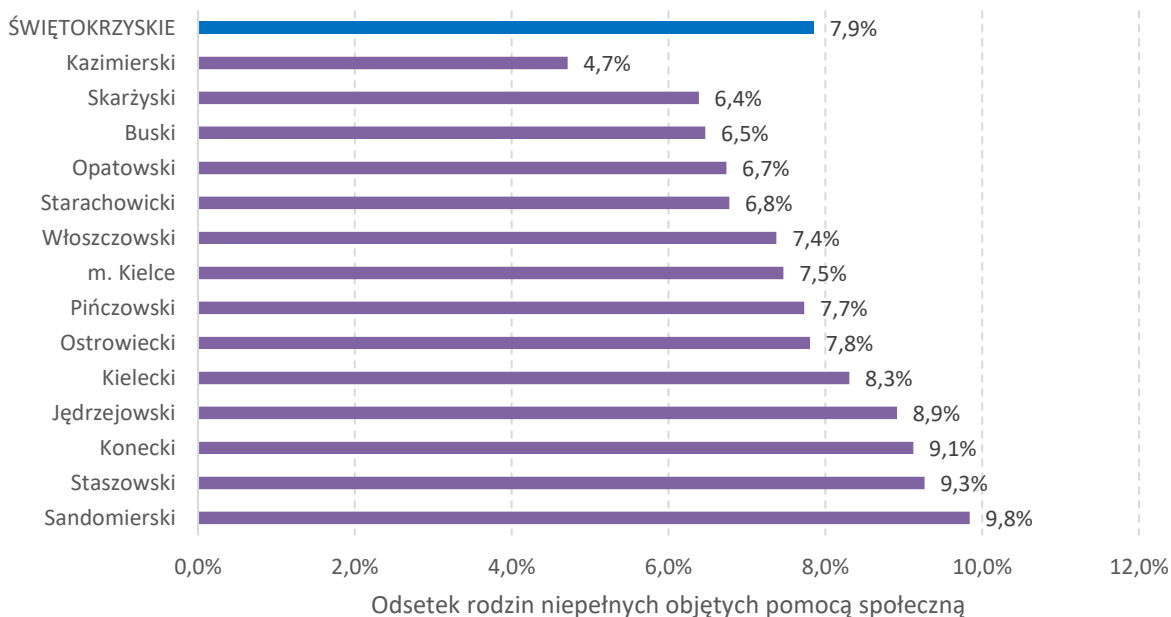
Mapa 13. Odsetek rodzin niepełnych ogółem objętych pomocą społeczną w ogóle liczby rodzin pobierających świadczenia społeczne w 2020 r.



Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS-03-R.

W województwie świętokrzyskim odsetek rodzin niepełnych ogółem objętych pomocą społeczną wynosił 7,9% i był niższy o 1,6 p.p. w odniesieniu do wartości wskaźnika w kraju (9,5%). Województwo świętokrzyskie zalicza się do województw o najniższym odsetku rodzin niepełnych korzystających ze świadczeń ogółem, niższy wskaźnik odnotowano tylko w województwie podkarpackim (7,5%).



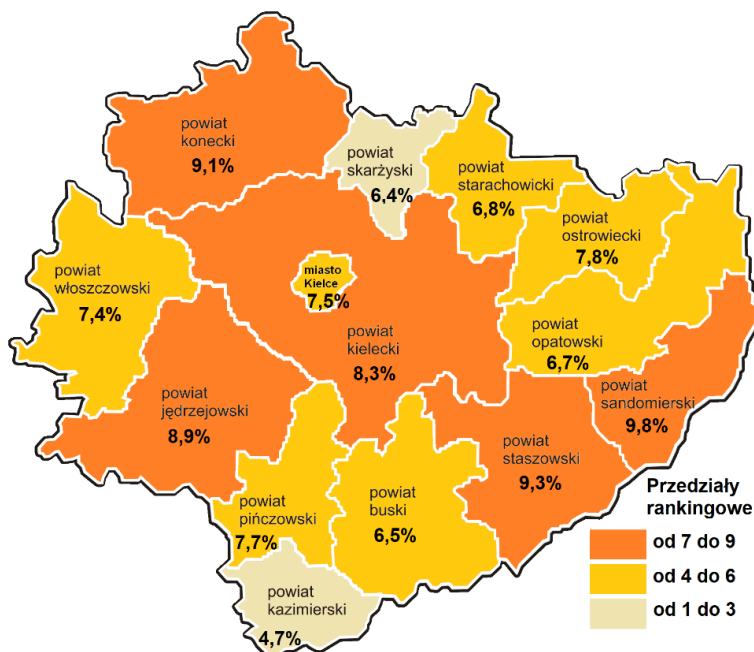


**Wykres 12. Odsetek rodzin niepełnych korzystających z pomocy społecznej w 2020 r.**

*Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R, CAS.*

Najniższy wskaźnik rodzin niepełnych w 2020 roku odnotowano w powiecie kazimierskim (4,7%). W skali województwa świętokrzyskiego wartości tego wskaźnika w 5 powiatach przekroczyły średnią wartość odnotowaną w regionie (7,9%).

**Mapa 14. Wskaźnik rodzin niepełnych ogółem objętych pomocą społeczną w 2020 r.**

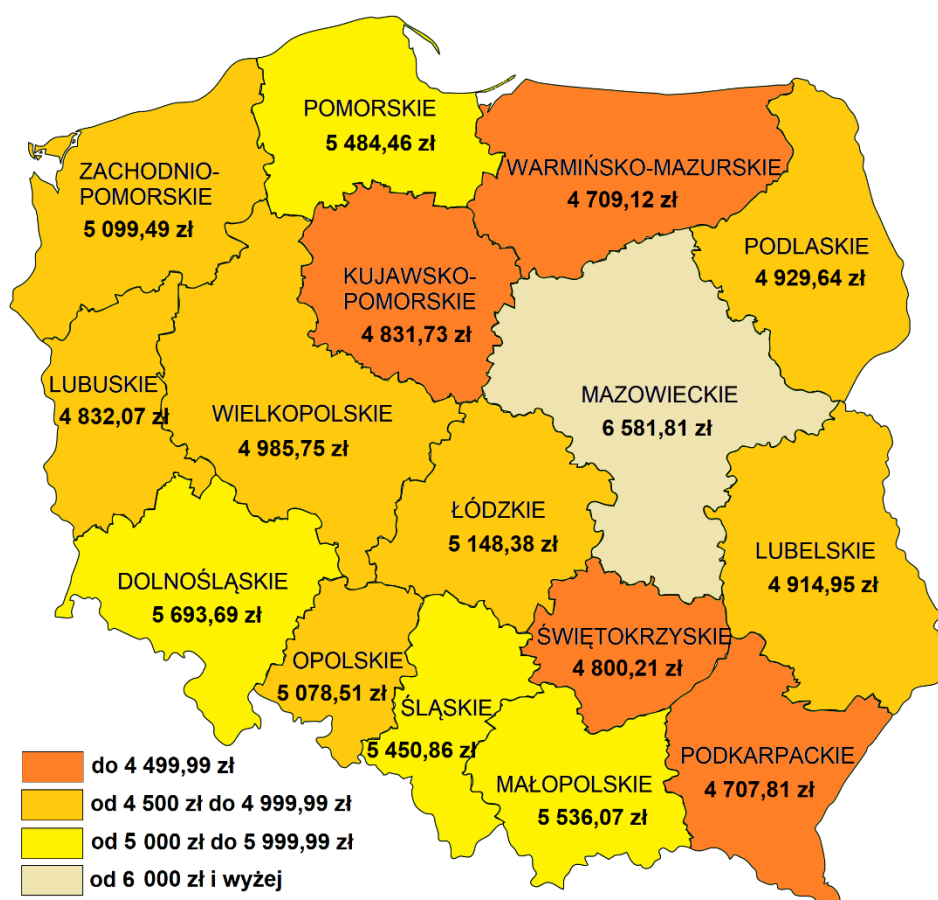


*Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R.*

## 2.8. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej, to stosunek sumy wynagrodzeń osobowych brutto, honorariów wypłaconych niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, wypłat z tytułu udziału w zysku do podziału lub z nadwyżki bilansowej w spółdzielniach oraz dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej do przeciętnej liczby zatrudnionych w danym okresie; po wyeliminowaniu osób wykonujących pracę nakładczą oraz zatrudnionych za granicą<sup>15</sup>.

Mapa 15. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto według województw w 2020 roku.



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Poziom wynagrodzenia to jeden z najważniejszych monetarnych czynników mających wpływ na poziom zagrożenia ubóstwem. W 2020 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w skali kraju wynosiło 5 523,32 zł. Świętokrzyskie znalazło się wśród 3 województw, w których odnotowane zostało najniższe przeciętne wynagrodzenie brutto w kraju, zaraz za woj. podkarpackim i woj. warmińsko-mazurskim.

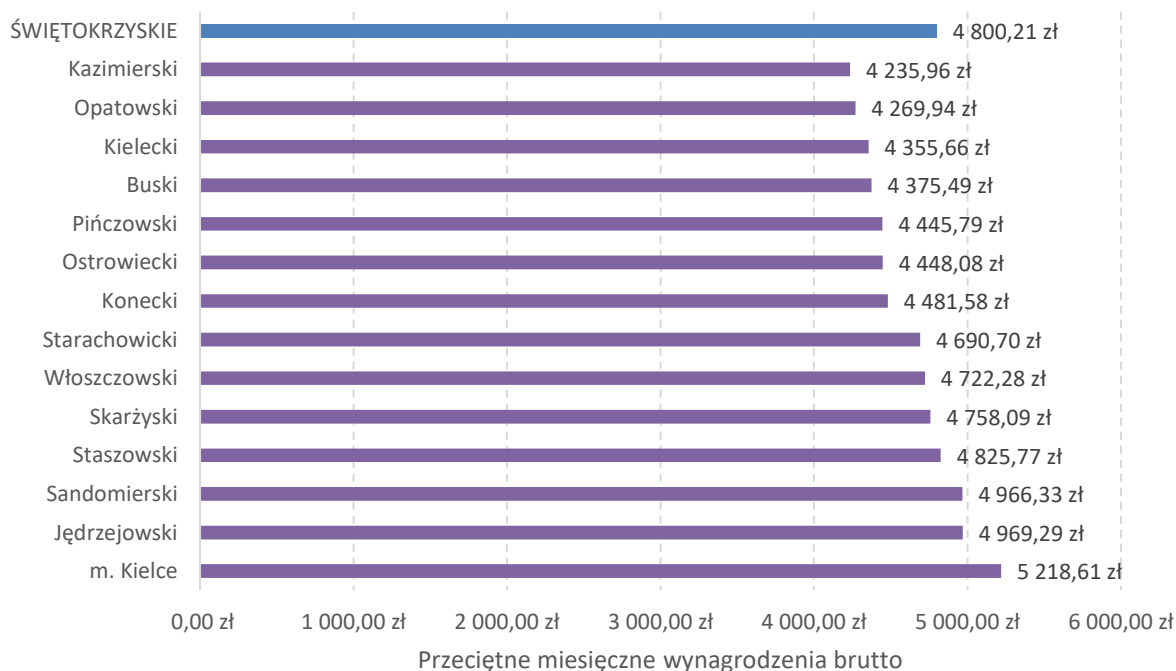
<sup>15</sup> Opis metodologiczny, Główny Urząd Statystyczny.

Tabela 23. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto [zł] w Polsce w latach 2019-2020.

Województwa	Rok 2019	Rok 2020	Zmiana
<b>Polska</b>	<b>5 181,63 zł</b>	<b>5 523,32 zł</b>	<b>341,69 zł</b>
Dolnośląskie	5 323,55 zł	5 693,69 zł	370,14 zł
Kujawsko – Pomorskie	4 494,37 zł	4 831,73 zł	337,36 zł
Lubelskie	4 564,85 zł	4 914,95 zł	350,10 zł
Lubuskie	4 559,96 zł	4 832,07 zł	272,11 zł
Łódzkie	4 790,10 zł	5 148,38 zł	358,28 zł
Małopolskie	5 098,26 zł	5 536,07 zł	437,81 zł
Mazowieckie	6 248,47 zł	6 581,81 zł	333,34 zł
Opolskie	4 712,47 zł	5 078,51 zł	366,04 zł
Podkarpackie	4 388,16 zł	4 707,81 zł	319,65 zł
Podlaskie	4 575,88 zł	4 929,64 zł	353,76 zł
Pomorskie	5 142,01 zł	5 484,46 zł	342,45 zł
Śląskie	5 177,86 zł	5 450,86 zł	273,00 zł
<b>Świętokrzyskie</b>	<b>4 490,41 zł</b>	<b>4 800,21 zł</b>	<b>309,80 zł</b>
Warmińsko – Mazurskie	4 319,51 zł	4 709,12 zł	389,61 zł
Wielkopolskie	4 687,39 zł	4 985,75 zł	298,36 zł
Zachodniopomorskie	4 769,71 zł	5 099,49 zł	329,78 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W województwie świętokrzyskim wartość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto ukształtowała się na poziomie 4 800,21 zł i była wyższa o 309,80 zł w stosunku do 2019 roku.

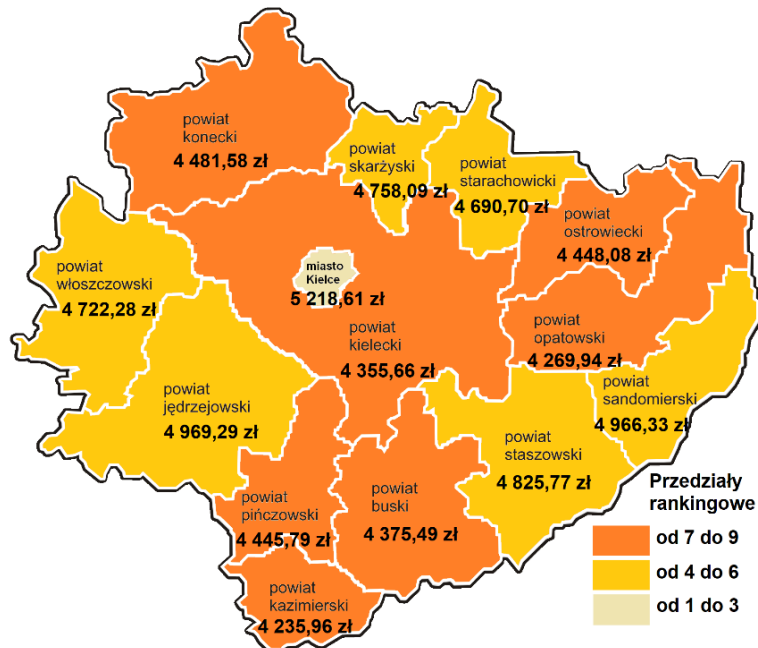


Wykres 13. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto [zł] w ujęciu powiatowym w 2020 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2020 roku w czterech powiatach: staszowskim, sandomierskim, jędrzejowskim, mieście Kielce – przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto było wyższe od średniej wojewódzkiej (4800,21 zł). W pozostałych powiatach wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto była niższa od średniego wynagrodzenia dla Świętokrzyskiego.

Mapa 16. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto [zł] w województwie świętokrzyskim w 2020 r.

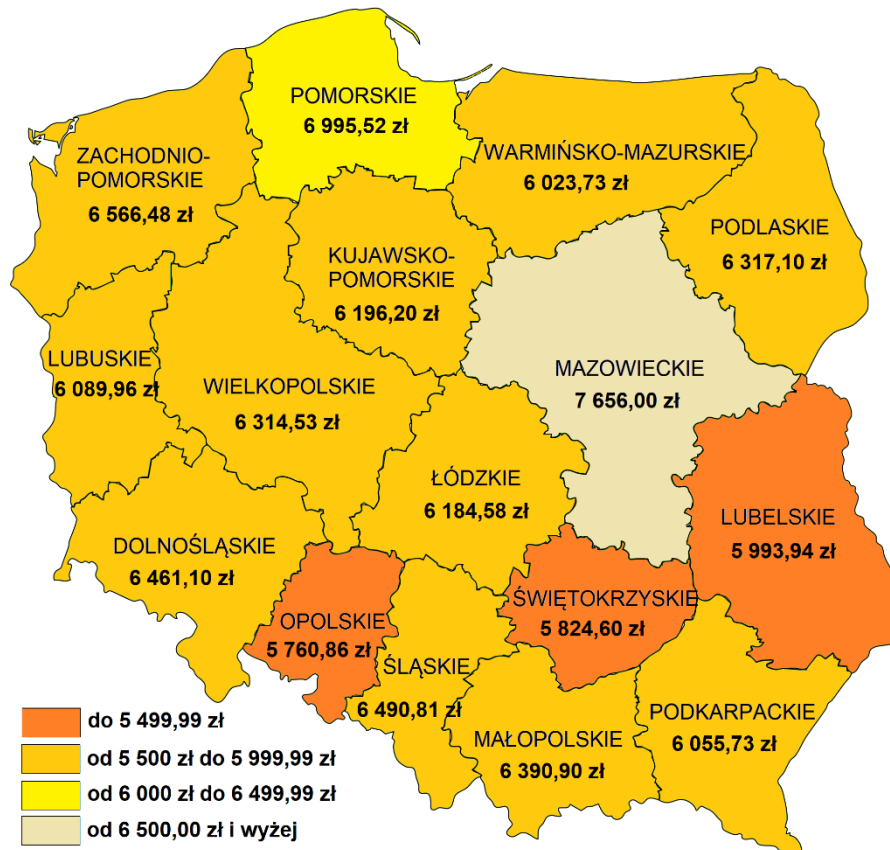


Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

## 2.9. Dochody budżetów gmin w przeliczeniu na jednego mieszkańca

Kolejny monetarny czynnik wchodzący w skład Indeksu ubóstwa to dochody budżetów samorządów gminnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Dochody budżetowe to ważny element systemu finansów jednostek samorządu terytorialnego. Wpływają one na zdolność jednostek samorządu terytorialnego do realizacji zadań publicznych, ponieważ umożliwiają ich finansowanie.

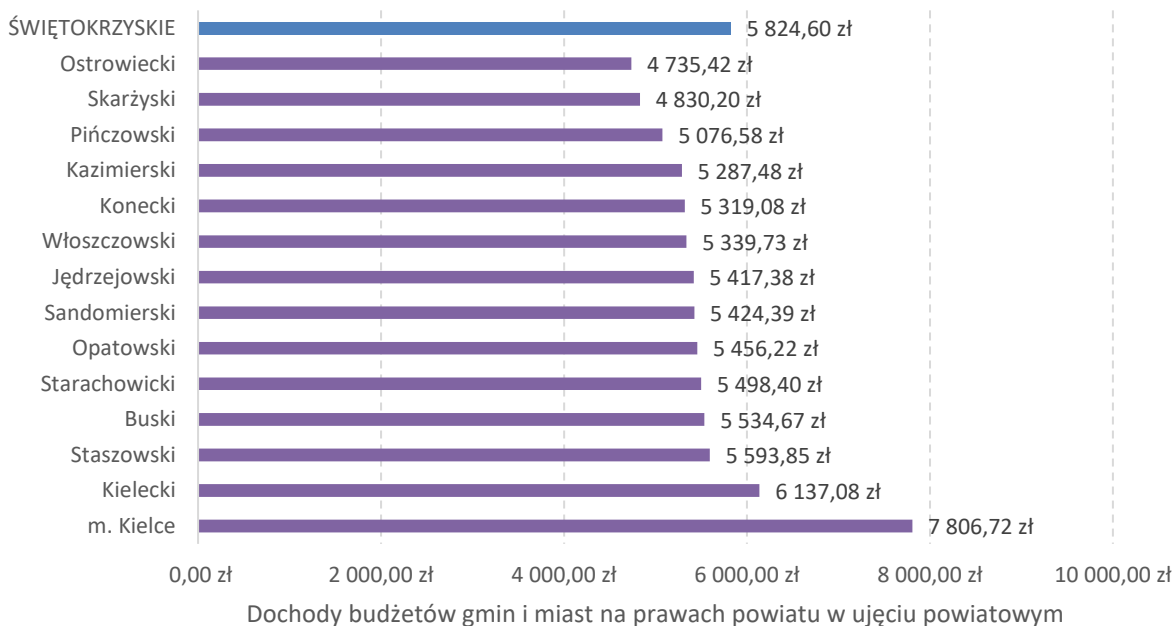
Mapa 17. Dochody budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca w kraju w 2020 r.



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2020 roku przeciętne dochody budżetów gmin w przeliczeniu na jednego mieszkańca w Polsce wyniosły 6 502,68 zł. Województwo świętokrzyskie zaraz za województwem opolskim znajduje się wśród regionów o najniższej wartości dochodu budżetowego przypadającego na mieszkańca gmin.

W 2020 roku w Świętokrzyskim wartość tego wskaźnika ukształtowała się na poziomie 5 824,60 zł i była wyższa o 452,13 zł w odniesieniu do 2019 roku.

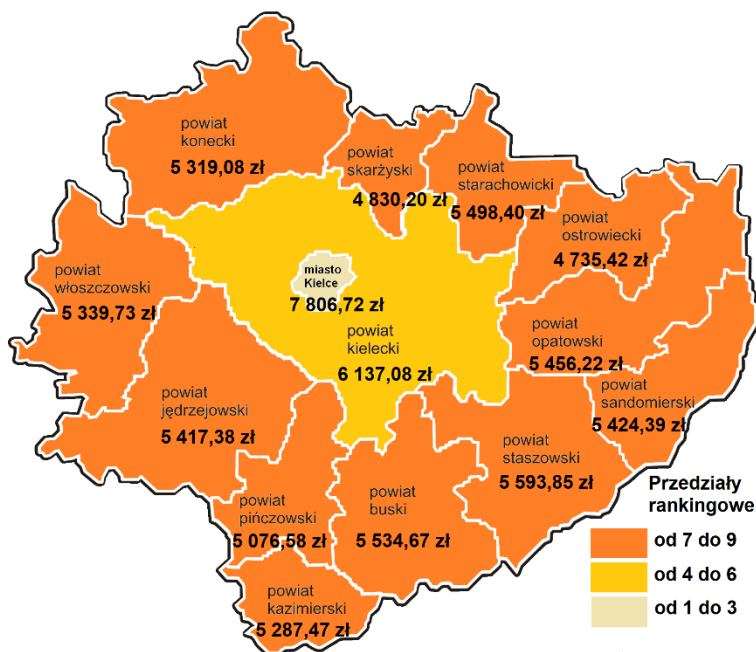


Wykres 14. Dochody budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca w ujęciu powiatowym w 2020 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Jedynie w mieście Kielce (7 806,72 zł) i powiecie kieleckim (6 137,08 zł) dochody budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca były wyższe od średniej wojewódzkiej (5 824,60 zł).

Mapa 18. Dochody budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2020 r.

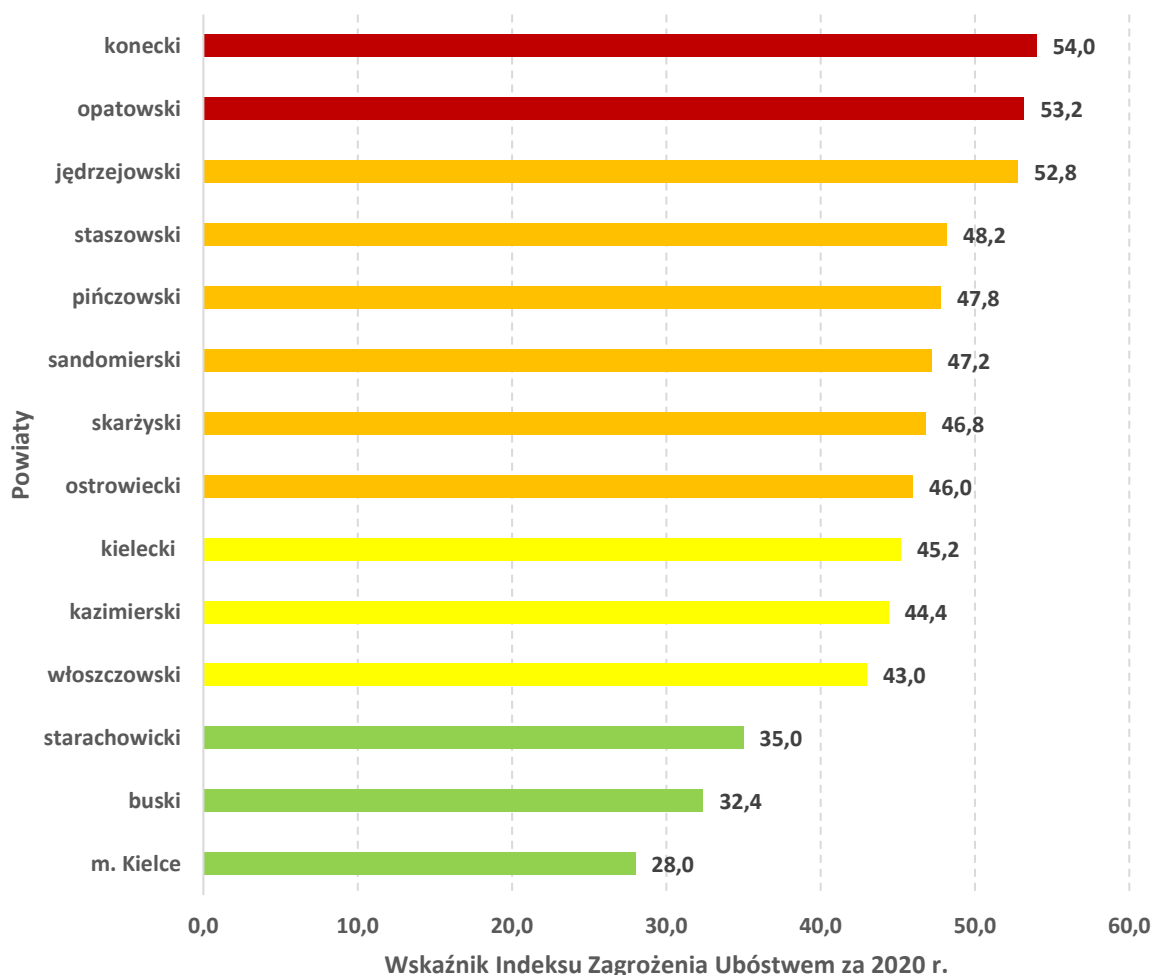


Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

### 3. Indeks zagrożenia ubóstwem

W oparciu o zestawienie danych źródłowych dla poszczególnych powiatów i przypisaniu poszczególnym wskaźnikom wchodzącym w skład Indeksu wartość w skali od 1 do 9 oraz nadaniu rang trzem wskaźnikom, poprzez pomnożenie ich wartości przez 1,2 uznając, iż mają one dominujący wpływ w określeniu zasięgu ubóstwa, zbudowany został Indeks zagrożenia ubóstwem w województwie świętokrzyskim poprzez zsumowanie opracowanych zmiennych do powiatów.

Uzyskane w ten sposób zestawienie pozwala na obserwację wewnątrzregionalnego zróżnicowania zagrożenia ubóstwem. Na podstawie wartości Indeksu określony został poziom zagrożenia ubóstwem w poszczególnych powiatach województwa świętokrzyskiego.



Wykres 15. Indeks wewnątrzregionalnego zagrożenia ubóstwem w świętokrzyskim w 2020 r.

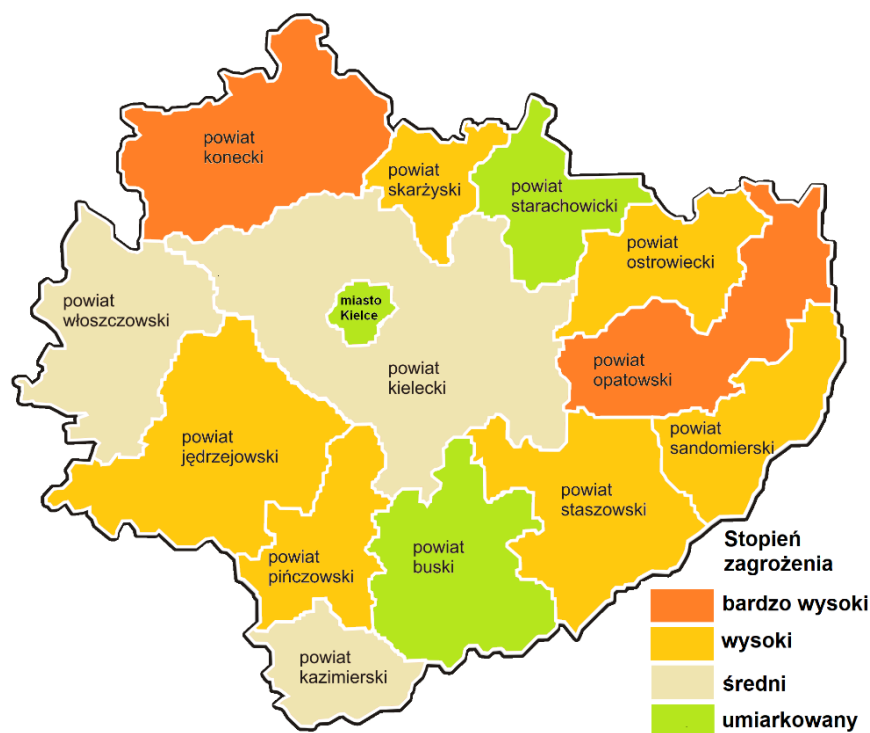
Źródło: Opracowanie własne ROPS.

Tabela 24. Zmiana Indeksu zagrożenia ubóstwem w województwie świętokrzyskim w latach 2019-2020.

Powiat	Ranking 2019	Ranking 2020	Zmiana (wzrost/spadek)
buski	30,8	32,4	+1,6
jędrzejowski	53,0	52,8	-0,2
kazimierski	44,2	44,4	+0,2
kielecki	42,2	45,2	+3,0
konecki	51,8	54,0	+2,2
m. Kielce	31,2	28,0	-3,2
opatowski	60,8	53,2	-7,6
ostrowiecki	45,2	46,0	+0,8
pińczowski	50,0	47,8	-2,2
sandomierski	48,6	47,2	-1,4
skarżyski	48,8	46,8	-2,0
starachowicki	38,4	35,0	-3,4
staszowski	48,2	48,2	+0,0
włoszczowski	38,8	43,0	+4,2
<b>średnia</b>	<b>45,1</b>	<b>44,6</b>	<b>-0,6</b>

Źródło: Opracowanie własne ROPS.

Mapa 19. Zróżnicowanie zagrożenia ubóstwem w powiatach województwa świętokrzyskiego w 2020 r.



Źródło: Opracowanie własne ROPS.

W województwie świętokrzyskim utrzymuje się zróżnicowany poziom zagrożenia ubóstwem. Należy zwrócić uwagę na fakt poprawy sytuacji w powiecie opatowskim. W stosunku do rankingów Indeksu zagrożenia ubóstwem tworzonych w latach ubiegłych,



pozycja powiatu opatowskiego uległa zmianie „in plus”. Z analizy zmiennych wchodzących w skład Indeksu wynika, iż na poprawę sytuacji w powiecie opatowskim wpływ miało głównie zmniejszenie o 3,7 wartości wskaźnika pogłębionej deprivacji materialnej (z 45,5 w 2019 r. do 41,8 w 2020 r.), jak również spadek o 5,9 p.p. wskaźnika długotrwale korzystających z pomocy społecznej (z 58,5% w 2019 r. do 52,6% w 2020 r.) Jednakże nadal powiat opatowski jest w przedziale wysokiego zagrożenia ubóstwem. Pozytywne zmiany w zakresie zagrożenia ubóstwem odnotowano również w powiatach: starachowickim, mieście Kielce, pińczowskim, skarżyskim, sandomierskim i jędrzejowskim. Natomiast relatywnie pogorszenie sytuacji zagrożenia ubóstwem w województwie świętokrzyskim w stosunku do roku ubiegłego odnotowano w powiatach: włoszczowskim, kieleckim, koneckim. Pozycje pozostałych powiatów nie uległy znaczącej zmianie w stosunku do lat ubiegłych.

W 2020 roku umiarkowany stopień zagrożenia ubóstwem podobnie jak w latach poprzednich odnotowano w mieście Kielce oraz powiecie buskim, natomiast powiat starachowicki ze strefy zagrożenia średniego wszedł w stopień umiarkowany. Średni stopień zagrożenia ubóstwem osiągają powiaty: włoszczowski, kazimierski, kielecki. W pułap wysokiego zagrożenia ubóstwem wchodzi powiaty: ostrowiecki, skarżyski, sandomierski, pińczowski, staszowski, jędrzejowski.

W stopniu bardzo wysokim wg opracowanego Indeksu potencjalnie zagrożeni ubóstwem są mieszkańcy powiatu koneckiego i opatowskiego, w którym odnotowano najwyższe wskazania wynikające z sumowania wartości rankingowych z ośmiu zmiennych, poddanych analizie w niniejszym opracowaniu.

**Tabela 25. Zmienne Indeksu zagregowane do województwa świętokrzyskiego.**

<b>Wskaźnik</b>	<b>Rok 2019</b>	<b>Rok 2020</b>
<b>X<sup>1</sup></b> – wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej	44,03	42,33
<b>X<sup>2</sup></b> – wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy społecznej	58,6%	59,2%
<b>X<sup>3</sup></b> – odsetek osób długotrwale bezrobotnych	50,2%	53,8%
<b>X<sup>4</sup></b> – stopa bezrobocia	7,9%	8,5%
<b>X<sup>5</sup></b> – odsetek rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy społecznej	6,9%	6,7%
<b>X<sup>6</sup></b> – odsetek rodzin niepełnych korzystających z pomocy społecznej	7,9%	7,9%
<b>X<sup>7</sup></b> – przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto	4 490,41 zł	4 800,21 zł
<b>X<sup>8</sup></b> – dochody budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca	5 372,47 zł	5 824,60 zł

*Źródło: Opracowanie własne ROPS.*

## 4. Podsumowanie i wnioski

Dokonana analiza wewnątrzregionalnego zróżnicowania zagrożenia ubóstwem na podstawie opracowanego Indeksu jest obrazem zróżnicowania tego zjawiska w poszczególnych powiatach województwa świętokrzyskiego. W 2020 roku zagrożenie ubóstwem w większości powiatów zmniejszyło się.

Podsumowanie analizy wskaźników wchodzących w skład Indeksu:

- **Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej** w 2020 roku w województwie świętokrzyskim wynosił 42,33 i był wyższy o 8,77 w stosunku do średniego wskaźnika dla Polski (33,56). Najwyższą wartość wskaźnika pogłębionej deprivacji materialnej odnotowano w powiecie: staszowskim (58,68), najniższą w mieście Kielce (28,99).
- **Procentowy udział osób długotrwale korzystających ze świadczeń** w ogólnej liczbie świadczeniobiorców w województwie świętokrzyskim wyniósł 59,2% i był wyższy o 0,6 p.p. w stosunku do 2019 roku (58,6%). W 2020 roku najwyższy odsetek osób długotrwale korzystających ze świadczeń pomocy społecznej odnotowano w mieście Kielce (79,4%), najniższy w powiecie kazimierskim (44,6%).
- **Odsetek osób długotrwale bezrobotnych** w regionie wynosił 53,8% i był wyższy o 4,5 p.p. w odniesieniu do udziału długotrwale bezrobotnych w kraju (49,3%). Najwyższą wartość przedmiotowego wskaźnika odnotowano w powiecie opatowskim (65%), najniższą w powiecie buskim (43,5%).
- **Stopa bezrobocia** na koniec 2020 roku w województwie świętokrzyskim (8,5%) była wyższa o 2,3 p.p. w stosunku do stopy bezrobocia w Polsce (6,2%). W powiecie skarżyskim (16,6%) odnotowano najwyższą stopę bezrobocia, najniższą w powiecie buskim (4,4%).
- **Odsetek rodzin wielodzietnych** objętych pomocą społeczną w ogólnej liczby rodzin pobierających świadczenia z pomocy społecznej w województwie świętokrzyskim wynosił 6,7% i był niższy o 1,6 p.p. w stosunku do wartości wskaźnika w Polsce (8,3%). W powiecie włoszczowskim wartość wskaźnika wyniosła 12,8% i była najwyższa, w mieście Kielce wskaźnik był najniższy i wynosił 2,5%.
- **Odsetek rodzin niepełnych** objętych pomocą społeczną w ogólnej liczby rodzin pobierających świadczenia z pomocy społecznej w regionie wynosił 7,9% i był niższy o 1,6 p.p. w odniesieniu do wartości wskaźnika w kraju (9,5%). Najwyższy wskaźnik

rodzin niepełnych odnotowano w powiecie sandomierskim (9,8%), najniższy w powiecie kazimierskim (4,7%).

- **Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto** w skali kraju w 2020 roku wynosiło 5 523,32 zł, w województwie świętokrzyskim wartość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto ukształtowała się na poziomie 4 800,21 zł i była niższa o 723,11 zł w odniesieniu do przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Najwyższy wolumen przeciętnego wynagrodzenia odnotowano w mieście Kielce (5 218,61 zł), najniższy w powiecie kazimierskim (4 235,96 zł).
- **Przeciętne dochody budżetów gmin w przeliczeniu na jednego mieszkańca** w Polsce w 2020 roku wyniosły 6 502,68 zł. Województwo świętokrzyskie z wartością dochodów budżetów gmin 5 824,60 zł na mieszkańca znajduje się wśród regionów o najniższej wartości tego wskaźnika. W regionie najwyższy wolumen omawianego wskaźnika odnotowano w mieście Kielce (7 806,72 zł), najniższą w powiecie ostrowieckim (4 735,42 zł).

Zapobieganie zjawisku ubóstwa wymaga kompleksowych działań na poziomie administracji rządowej jak i samorządowej. Istotnym jest aby w podejmowanych działaniach podjęte zostało wdrożenie rozwiązań systemowych w zakresie aktywnej polityki społecznej, zmniejszającej zasięg zjawiska ubóstwa i wykluczenia społecznego, skorelowanego z polityką służącą stabilnemu wzrostowi gospodarczemu oraz polityce na rzecz wzrostu zatrudnienia i generowania godnego wynagrodzenia dla pracowników. Wymagane są długofalowe interwencje pomocowe kierowane do osób grup szczególnie zagrożonych ubóstwem. Zakres działań powinien być dopasowany do konkretnych kategorii osób, mogących zaliczać się do ubogich tj. osób: bezrobotnych, długotrwale bezrobotnych, korzystających ze świadczeń pieniężnych czy długotrwale korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Działania te muszą uwzględniać rzeczywiste i zróżnicowane potrzeby osób i rodzin. Powinny zmierzać do aktywizacji i pełnego usamodzielnienia grup docelowych. Jednym z największych wyzwań stawianym w przeciwdziałaniu zwiększaniu granic ubóstwa, jest mobilizacja osób ubogich czy zagrożonych wykluczeniem społecznym do zwiększenia przez nich aktywności społeczno-zawodowej. W tym zakresie priorytetowe są oddziaływania w obszarze reintegracji, takie jak np.: udział w zajęciach centrów integracji społecznej, klubów integracji społecznej czy też zakładów aktywności zawodowej.

Wyniki analizy zagrożenia ubóstwem w województwie świętokrzyskim z uwzględnieniem sytuacji ekonomicznej i społeczno-demograficznej regionu, pozwala na wyznaczenie przyczyn zjawiska niedostatku, którymi mogą być:

- wyższy poziom stopy bezrobocia w województwie w odniesieniu do kraju,
- wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych w ogóle bezrobotnych w regionie,
- utrzymujący się na stałym poziomie odsetek rodzin wielodzietnych i rodzin niepełnych otrzymujących pomoc społeczną,
- obserwowany proces depopulacji mieszkańców województwa skutkujący niekorzystnymi trendami demograficznymi,
- jedno z najniższych w skali kraju – przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto,
- przeciętny dochód na jednego mieszkańca poniżej średniej krajowej,
- znaczący odsetek osób mieszkających na terenach wiejskich,
- rozdrobnienie gospodarstw rolnych,
- niski stopień urbanizacji.

Indeks zagrożenia ubóstwem w województwie świętokrzyskim za 2020 rok i dokonana w nim analiza przestrzennego zróżnicowania zagrożenia ubóstwem jest materiałem, który może być pomocny w zakresie rozdysponowania środków z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego, a także w procesie planowania strategicznego.

## Spis map, tabel i wykresów

### Spis map:

Mapa 1.	Wskaźnik liczby osób w rodzinach korzystająca z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 1000 mieszkańców w 2020 r. według województw. ....	15
Mapa 2.	Wskaźnik liczby osób w rodzinach korzystająca z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 1000 mieszkańców w 2020 r. według województw. ....	16
Mapa 3.	Wskaźnik liczby osób w rodzinach korzystająca z pomocy społecznej z powodu bezdomności na 1000 mieszkańców w 2020 r. według województw.....	16
Mapa 4.	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej według województw w 2020 r.....	19
Mapa 5.	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej w województwie świętokrzyskim w 2020 r.....	20
Mapa 6.	Wskaźnik osób długotrwale korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w 2020 r.....	28
Mapa 7.	Udział długotrwale bezrobotnych w liczbie bezrobotnych ogółem w końcu 2020 r...	32
Mapa 8.	Odsetek osób długotrwale bezrobotnych w województwie świętokrzyskim w 2020 r. ....	33
Mapa 9.	Stopa bezrobocia według województw (stan na 31 grudzień) w 2020 r.....	34
Mapa 10.	Stopa bezrobocia w województwie świętokrzyskim w 2020 r. ....	36
Mapa 11.	Odsetek rodzin wielodzietnych ogółem objętych pomocą społeczną w ogóle liczby rodzin pobierających świadczenia społeczne w 2020 r. ....	37
Mapa 12.	Wskaźnik rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy społecznej w 2020 r. ....	39
Mapa 13.	Odsetek rodzin niepełnych ogółem objętych pomocą społeczną w ogóle liczby rodzin pobierających świadczenia społeczne w 2020 r. ....	40
Mapa 14.	Wskaźnik rodzin niepełnych ogółem objętych pomocą społeczną w 2020 r. ....	41
Mapa 15.	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto według województw w 2020 roku.....	42
Mapa 16.	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto [zł] w województwie świętokrzyskim w 2020 r.....	44
Mapa 17.	Dochody budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca w kraju w 2020 r.....	45
Mapa 18.	Dochody budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2020 r.....	46
Mapa 19.	Zróżnicowanie zagrożenia ubóstwem w powiatach województwa świętokrzyskiego w 2020 r.....	48

### Spis tabel:

Tabela 1.	Zasięg ubóstwa skrajnego w kraju według grup społeczno-ekonomicznych gospodarstw domowych w latach 2016–2020. ....	9
Tabela 2.	Zasięg ubóstwa skrajnego według typów gospodarstw domowych w latach 2016-2020. ....	10
Tabela 3.	Zasięg ubóstwa skrajnego według typów gospodarstw domowych w latach 2016-2020. ....	11
Tabela 4.	Zasięg ubóstwa skrajnego według typów gospodarstw domowych w latach 2016-2020. ....	12
Tabela 5.	Liczba osób w rodzinach korzystająca z pomocy społecznej z powodu: ubóstwa, bezrobocia i bezdomności w województwie świętokrzyskim w latach 2015-2020.....	14
Tabela 6.	Zasięg ubóstwa wg powodów przyznania pomocy i wsparcia na 1000 mieszkańców w 2020 r. – woj. świętokrzyskie na tle innych regionów. ....	14
Tabela 7.	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat buski. ....	21

Tabela 8.	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat jędrzejowski. ....	21
Tabela 9.	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat kazimierski. ....	22
Tabela 10.	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat kielecki. ....	22
Tabela 11.	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat konecki. ....	23
Tabela 12.	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej – miasto Kielce. ....	23
Tabela 13.	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat opatowski. ....	23
Tabela 14.	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat ostrowiecki. ....	24
Tabela 15.	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat pińczowski. ....	24
Tabela 16.	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat sandomierski. ....	25
Tabela 17.	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat skarżyski. ....	25
Tabela 18.	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat starachowicki. ....	25
Tabela 19.	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat staszowski. ....	26
Tabela 20.	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat włoszczowski. ....	26
Tabela 21.	Wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy społecznej wg gmin w latach 2019-2020. ....	28
Tabela 22.	Stopa bezrobocia w kraju w ujęciu województw (stan na 31.XII) w latach 2019-2020. ....	35
Tabela 23.	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto [zł] w Polsce w latach 2019-2020. ....	43
Tabela 24.	Zmiana Indeksu zagrożenia ubóstwem w województwie świętokrzyskim w latach 2019-2020. ....	48
Tabela 25.	Zmienne Indeksu zagregowane do województwa świętokrzyskiego. ....	49

### Spis wykresów:

Wykres 1.	Zasięg ubóstwa w Polsce w latach 2010-2020 według przyjętych w danym roku trzech granic ubóstwa (w % osób w gospodarstwach domowych). ....	7
Wykres 2.	Zasięg ubóstwa skrajnego w 2019 i 2020 roku wg grup społeczno-ekonomicznych w kraju. ....	8
Wykres 3.	Zasięg ubóstwa skrajnego w 2019 i 2020 roku wg typów gospodarstw domowych. ....	9
Wykres 4.	Zasięg ubóstwa skrajnego w 2019 i 2020 r. wg wykształcenia głowy gospodarstwa domowego. ....	10
Wykres 5.	Zasięg ubóstwa skrajnego w 2019 i 2020 r. wg miejscowości zamieszkania. ....	11
Wykres 6.	Zasięg ubóstwa w województwie świętokrzyskim wg powodów przyznania pomocy społecznej i wsparcia na 1000 mieszkańców w latach 2015–2020. ....	13
Wykres 7.	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej w 2020 r. ....	20
Wykres 8.	Wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy społecznej w ujęciu powiatowym w 2020 r. ....	27
Wykres 9.	Odsetek osób długotrwale bezrobotnych w ujęciu powiatowym w 2020 r. ....	33
Wykres 10.	Stopa bezrobocia w powiatach województwa świętokrzyskiego w 2020 r. ....	35
Wykres 11.	Odsetek rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy społecznej w 2020 r. ....	38
Wykres 12.	Odsetek rodzin niepełnych korzystających z pomocy społecznej w 2020 r. ....	41
Wykres 13.	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto [zł] w ujęciu powiatowym w 2020 r. ...	43
Wykres 14.	Dochody budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca w ujęciu powiatowym w 2020 r. ....	46
Wykres 15.	Indeks wewnątrzregionalnego zagrożenia ubóstwem w świętokrzyskim w 2020 r. ...	47

## Aneks

### Przedziały i wartości rankingowe Indeksu Zagrożenia Ubóstwem.

X<sup>1</sup> Przyporządkowanie wartości rankingowych dla wskaźnika pogłębionej deprivacji materialnej.

Powiat	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej w 2019 r.	Wartość rankingowa 2019 r.	Wartość rankingowa x 1,2	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej w 2020 r.	Stopa bezrobocia w 2020 r.	Wartość rankingowa x 1,2
Buski	43,69	4	4,8	37,90	3	-5,8
Jędrzejowski	54,43	7	8,4	54,17	8	-0,3
Kazimierski	47,45	6	7,2	52,73	8	5,3
Kielecki	45,57	5	6	45,22	5	-0,4
Konecki	57,49	8	9,6	58,48	9	1,0
M. Kielce	30,66	1	1,2	28,99	1	-1,7
Opatowski	45,49	5	6	41,81	4	-3,7
Ostrowiecki	37,53	3	3,6	36,07	3	-1,5
Pińczowski	39,13	3	3,6	40,01	4	0,9
Sandomierski	58,73	9	10,8	44,49	5	-14,2
Skarżyski	42,57	4	4,8	41,12	4	-1,5
Starachowicki	37,40	3	3,6	37,15	3	-0,2
Staszowski	61,93	9	10,8	58,68	9	-3,3
Włoszczowski	29,20	1	1,2	34,90	2	5,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R.

X<sup>2</sup> Przyporządkowanie wartości rankingowych długotrwałe korzystających z pomocy społecznej.

Powiat	Wskaźnik długotrwałej pomocy społecznej w 2019 r.	Wartość rankingowa 2019 r.	Wartość rankingowa x 1,2	Wskaźnik długotrwałej pomocy społecznej w 2020 r.	Stopa bezrobocia w 2020 r.	Wartość rankingowa x 1,2
Buski	53,7%	4	4,8	55,2%	3	3,6
Jędrzejowski	58,5%	5	6	56,6%	4	4,8
Kazimierski	39,2%	1	1,2	44,6%	1	1,2
Kielecki	53,0%	4	4,8	54,1%	3	3,6
Konecki	60,0%	5	6	52,5%	3	3,6
M. Kielce	79,8%	9	10,8	79,4%	9	10,8
Opatowski	58,5%	5	6	52,6%	3	3,6
Ostrowiecki	54,9%	4	4,8	54,7%	3	3,6
Pińczowski	58,1%	5	6	52,0%	2	2,4
Sandomierski	48,8%	3	3,6	62,6%	5	6
Skarżyski	55,1%	4	4,8	60,6%	5	6
Starachowicki	54,1%	4	4,8	51,0%	2	2,4
Staszowski	59,3%	5	6	60,7%	5	6
Włoszczowski	56,9%	4	4,8	54,6%	3	3,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania OZPS.

**X<sup>3</sup> Przyporządkowanie wartości rankingowych dla odsetka osób długotrwale bezrobotnych.**

Powiat	Odsetek długotrwale bezrobotnych w 2019 r.	Wartość rankingowa 2019 r.	Wartość rankingowa x 1,2	Odsetek długotrwale bezrobotnych w 2020 r.	Wartość rankingowa 2020 r.	Wartość rankingowa x 1,2
Buski	43,2%	1	1,2	43,5%	1	1,2
Jędrzejowski	56,5%	8	9,6	58,6%	7	8,4
Kazimierski	60,4%	9	10,8	61,2%	8	9,6
Kielecki	45,6%	2	2,4	49,7%	3	3,6
Konecki	41,7%	1	1,2	49,0%	3	3,6
M. Kielce	52,6%	6	7,2	54,9%	5	6
Opatowski	59,6%	9	10,8	65,0%	9	10,8
Ostrowiecki	48,2%	4	4,8	51,6%	4	4,8
Pińczowski	56,1%	7	8,4	60,5%	8	9,6
Sandomierski	52,5%	6	7,2	57,3%	6	7,2
Skarżyski	53,1%	6	7,2	54,6%	5	6
Starachowicki	50,5%	5	6	54,6%	5	6
Staszowski	45,5%	2	2,4	47,0%	2	2,4
Włoszczowski	48,3%	4	4,8	54,6%	5	6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP Kielce.

**X<sup>4</sup> Przyporządkowanie wartości rankingowych dla stopy bezrobocia.**

Powiat	Stopa bezrobocia w 2019 r.	Wartość rankingowa 2019 r.	Stopa bezrobocia w 2020 r.	Wartość rankingowa 2020 r.
Buski	3,3%	1	4,4%	1
Jędrzejowski	6,9%	3	7,3%	3
Kazimierski	6,5%	3	7,7%	3
Kielecki	10,4%	6	9,5%	4
Konecki	10,5%	6	12,7%	7
M. Kielce	4,8%	2	5,6%	1
Opatowski	12,3%	8	13,4%	7
Ostrowiecki	10,4%	6	11,5%	6
Pińczowski	6,3%	3	6,7%	2
Sandomierski	6,7%	3	7,3%	3
Skarżyski	14,2%	9	16,6%	9
Starachowicki	8,1%	4	8,8%	4
Staszowski	6,4%	3	7,2%	3
Włoszczowski	6,4%	3	7,6%	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP Kielce.



**X<sup>5</sup> Przyporządkowanie wartości rankingowych dla odsetek rodzin wielodzietnych objętych wsparciem.**

<b>Powiat</b>	<b>odsetek rodzin wielodzietnych objętych pomocą w 2019 r.</b>	<b>Wartość rankingowa 2019 r.</b>	<b>odsetek rodzin wielodzietnych objętych pomocą w 2020 r.</b>	<b>Stopa bezrobocia w 2020 r.</b>
Buski	6,1%	4	6,1%	4
Jędrzejowski	9,5%	7	9,6%	7
Kazimierski	4,9%	3	5,0%	3
Kielecki	5,7%	3	9,3%	7
Konecki	8,0%	6	7,2%	5
M. Kielce	2,8%	1	2,5%	1
Opatowski	10,5%	8	10,0%	7
Ostrowiecki	6,4%	4	6,6%	4
Pińczowski	9,3%	7	8,9%	6
Sandomierski	8,3%	6	8,2%	6
Skarżyski	5,1%	3	5,0%	3
Starachowicki	4,5%	2	4,1%	2
Staszowski	8,9%	7	8,6%	6
Włoszczowski	12,2%	9	12,8%	9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R, CAS.

**X<sup>6</sup> Przyporządkowanie wartości rankingowych dla zmiennej odsetek rodzin niepełnych objętych pomocą.**

<b>Powiat</b>	<b>odsetek rodzin niepełnych objętych pomocą w 2019 r.</b>	<b>Wartość rankingowa 2019 r.</b>	<b>odsetek rodzin niepełnych objętych pomocą w 2020 r.</b>	<b>Stopa bezrobocia w 2020 r.</b>
Buski	4,9%	2	6,5%	4
Jędrzejowski	9,2%	9	8,9%	9
Kazimierski	4,0%	1	4,7%	1
Kielecki	8,2%	7	8,3%	8
Konecki	9,0%	9	9,1%	9
M. Kielce	8,1%	7	7,5%	6
Opatowski	7,1%	6	6,7%	4
Ostrowiecki	7,5%	6	7,8%	7
Pińczowski	7,3%	6	7,7%	6
Sandomierski	9,5%	9	9,8%	9
Skarżyski	7,5%	6	6,4%	4
Starachowicki	7,3%	6	6,8%	5
Staszowski	9,1%	9	9,3%	9
Włoszczowski	6,4%	4	7,4%	6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R, CAS.

**X<sup>7</sup> Przeporządkowanie wartości rankingowych dla zmiennej przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia.**

Powiat	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2019 r.	Wartość rankingowa 2019 r.	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2020 r.	Stopa bezrobocia w 2020 r.
Buski	4 165,07 zł	6	4 375,49 zł	8
Jędrzejowski	4 717,56 zł	2	4 969,29 zł	3
Kazimierski	3 794,18 zł	9	4 235,96 zł	9
Kielecki	4 056,90 zł	7	4 355,66 zł	8
Konecki	4 188,50 zł	6	4 481,58 zł	7
M. Kielce	4 879,19 zł	1	5 218,61 zł	1
Opatowski	3 939,62 zł	8	4 269,94 zł	9
Ostrowiecki	4 129,16 zł	7	4 448,08 zł	8
Pińczowski	4 145,06 zł	7	4 445,79 zł	8
Sandomierski	4 656,65 zł	2	4 966,33 zł	3
Skarżyski	4 399,33 zł	5	4 758,09 zł	5
Starachowicki	4 481,58 zł	4	4 690,70 zł	5
Staszowski	4 516,27 zł	4	4 825,77 zł	4
Włoszczowski	4 459,58 zł	4	4 722,28 zł	5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

**X<sup>8</sup> Przeporządkowanie wartości rankingowych dla zmiennej dochody budżetów gmin na mieszkańca.**

Powiat	Dochody budżetów gmin w 2019 r.	Wartość rankingowa 2019 r.	Dochody budżetów gmin w 2020 r.	Stopa bezrobocia w 2020 r.
Buski	5 005,67 zł	7	5 534,67 zł	7
Jędrzejowski	4 883,44 zł	8	5 417,38 zł	8
Kazimierski	4 392,50 zł	9	5 287,48 zł	8
Kielecki	5 488,30 zł	6	6 137,08 zł	5
Konecki	4 657,12 zł	8	5 319,08 zł	8
M. Kielce	7 636,28 zł	1	7 806,72 zł	1
Opatowski	4 883,01 zł	8	5 456,22 zł	7
Ostrowiecki	4 530,81 zł	9	4 735,42 zł	9
Pińczowski	4 564,18 zł	9	5 076,58 zł	9
Sandomierski	5 096,56 zł	7	5 424,39 zł	7
Skarżyski	4 228,28 zł	9	4 830,20 zł	9
Starachowicki	4 982,42 zł	8	5 498,40 zł	7
Staszowski	5 459,63 zł	6	5 593,85 zł	7
Włoszczowski	4 858,55 zł	8	5 339,73 zł	8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

**Wartości rankingowe dla Indeksu zagrożenia ubóstwem w 2020 r.**

<b>Powiat</b>	<b>X<sup>1</sup></b>	<b>X<sup>2</sup></b>	<b>X<sup>3</sup></b>	<b>X<sup>4</sup></b>	<b>X<sup>5</sup></b>	<b>X<sup>6</sup></b>	<b>X<sup>7</sup></b>	<b>X<sup>8</sup></b>	<b>Ranking (suma)</b>
Buski	3,6	3,6	1,2	1	4	4	8	7	<b>32,4</b>
Jędrzejowski	9,6	4,8	8,4	3	7	9	3	8	<b>52,8</b>
Kazimierski	9,6	1,2	9,6	3	3	1	9	8	<b>44,4</b>
Kielecki	6	3,6	3,6	4	7	8	8	5	<b>45,2</b>
Konecki	10,8	3,6	3,6	7	5	9	7	8	<b>54,0</b>
M. Kielce	1,2	10,8	6	1	1	6	1	1	<b>28,0</b>
Opatowski	4,8	3,6	10,8	7	7	4	9	7	<b>53,2</b>
Ostrowiecki	3,6	3,6	4,8	6	4	7	8	9	<b>46,0</b>
Pińczowski	4,8	2,4	9,6	2	6	6	8	9	<b>47,8</b>
Sandomierski	6	6	7,2	3	6	9	3	7	<b>47,2</b>
Skarżyski	4,8	6	6	9	3	4	5	9	<b>46,8</b>
Starachowicki	3,6	2,4	6	4	2	5	5	7	<b>35,0</b>
Staszowski	10,8	6	2,4	3	6	9	4	7	<b>48,2</b>
Włoszczowski	2,4	3,6	6	3	9	6	5	8	<b>43,0</b>

*\*Wartość uzyskanych wskaźników pomnożona została x 1.2*

**Przedziały stopnia zagrożenia ubóstwem na 2020 r.**

<b>Przedział</b>	<b>Stopień zagrożenia ubóstwem</b>
do 39,9	umiarkowany
40-45,9	średni
46-52,9	wysoki
53 i wyżej	bardzo wysoki

**Poziom zagrożenia ubóstwem w powiatach województwa świętokrzyskiego w 2020 r.**

<b>Powiat</b>	<b>Stopień zagrożenia ubóstwem</b>
buski	umiarkowany
jędrzejowski	wysoki
kazimierski	średni
kielecki	średni
konecki	bardzo wysoki
m. Kielce	umiarkowany
opatowski	bardzo wysoki
ostrowiecki	wysoki
pińczowski	wysoki
sandomierski	wysoki
skarżyski	wysoki
starachowicki	umiarkowany
staszowski	wysoki
włoszczowski	średni